

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole

i Aaret 1878.

Viborg.

Stiftsbogtrykkeriet.

1878.

I. Prøver med afsluttende Gyldighed.

Ved Skrivelse af 17de Maj 1877 meddelte Professor E. Holm Rektoratet, at det tilfaldt ham at besørge Aarets Examenskontrol i Jylland; den 22de s. M. modtoges fra Ministeriet et Skema for den skriftlige Del af Afgangsprøven for studerende Disciple, 4de Klasses Aarsprøve og Afgangsprøven for Realdisciple; og den 6te Juni modtoges et Skema over de af Undervisningsinspektionen kontrollerede Examener 1877 ved Jyllands lærde Skoler og Realskoler samt Realskolen i Helsingør. Af det sidst nævnte Skema saas det, at Prof. Holm vilde medvirke ved Bedømmelsen af Prøven for 6te Klasse i Latin og Historie, for 4de Klasses stud. Afdeling i Latin og Geografi og for samme Klasses Realafdeling i Historie og Tysk, hvormed efter senere Aftale forenedes Prøven i Tysk over en Discipel af 6te Klasse; Professor Lund vilde komme til at gjøre det ved Oldnordisk i 6te Klasse; Docent Zeuthen ved Naturlære i 6te Kl. og Matematik i begge Afdelinger af 4de Kl.; Overlærer Dahlenborg ved Fransk i 6te Kl.; og Adjunkt Kleisdorff ved Engelsk og Græsk i 6te Kl.

a. Afgangsprøve for studerende Disciple
af historisk-sproglig Retning.

Der indstillede sig følgende 6 Disciple af Skolens 6te Klasse :

1. **Andreas Kristian Andersen**, Søn af Møllebygger og Glarmester i Viborg Geert Andersen, optagen i Skolens (gl.) 3die Klasse d. 23de Avgust 1871, fyldt 17 Aar d. 19de Avg. 1876.

2. **Johannes Henrik Faber**, Søn af Borgmester og Byfoged C. G. G. Faber i Viborg, optagen i (gl.) 1ste Kl. d. 23de Avg. 1869, fyldt 18 Aar d. 8de Juni 1877.

3. **Jacob Heinrich Vilhelm Schaltz**, Søn af Kjøbmand Christen Schaltz i Viborg, optagen i (gl.) 1ste Kl. d. 23de Avg. 1868, fyldt 18 Aar d. 18de Oktober 1876.

4. **Christian Pedersen Sveistrup**, Søn af Gaardmand og Sognefoged Peder Pedersen Sveistrup i Gjedved, opt. i 6te Kl. d. 15de Avg. 1876, fyldt 23 Aar d. 11te November 1876.

5. **Carl Vilhelm Georg Wium**, Søn af Kjøbmand Vlh. Ptr. Wium i Holstebro, opt. i (gl.) 4de Kl. d. 15de Avg. 1872, fyldt 17 Aar d. 20de Nobr. 1876.

og 6. **Valdemar Worm**, Søn af Sognepræst R. T. Worm i Gudum ved Lemvig, opt. i (gl.) 3die Kl. d. 23de Avg. 1871, fyldt 17 Aar d. 27de Septbr. 1876.

Af disse havde Sveistrup tidligere, i Maj 1872, med 31 Points bestaaet den daværende præliminære Prøve for Privatister og dernæst hos Ministeriet erhvervet Tilladelse til at udfylde denne Prøve med en Prøve i Mathematik, som han i Sommeren 1876 her ved Skolen bestod med det af Ministeriet satte, mindste fornødne Tal af 6 Points, hvorefter han i Henhold til en Skrivelse fra

Ministeriet af 1ste Februar 1876 havde underkastet sig og bestaaet ved Optagelsesprøven til 6te Kl. De fem andre vare alle blevne opflyttede fra Skolens 4de til dens 5te Kl. efter Aarsprøven 1875.

Desuden havde der meldt sig 3 Privatister, nemlig:

7. Thomas Lund **Bjørndal**, fyldt 21 Aar d. 20de December 1876,

8. Søren Nielsen **Schousen**, Søn af Gaardmand Niels Mikkelsen i Hveissel Sogn, fyldte 24 Aar d. 23de Juli 1877,

og 9. Christen **Thomsen**, Søn af Gaardmand Thomas Andersen i Bredsten Sogn, fyldt 24 Aar d. 5te Maj 1877.

Af disse havde Bjørndal i Aaret 1873 ved Thisted Realskole «med Udmærkelse» bestaaet Afgangsprøven af højere Grad for Realdisciple og var nu indmeldt til Afgangsprøven for studerende i historisk-sproglig Retning af Sognepræst til Store Fuglede paa Sælland H. C. Sonne; de to andre havde i Aaret 1875 bestaaet Prøve som Privatister i de 5 Fag, der for den historisk-sproglige Retnings Vedkommende afsluttes med 4de Klasses Aarsprøve, og mødte nu med Dimissionsbevis fra filol. Kand. Joh. Engel.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare

i Dansk over et bekjendt Stof:

Rom to Gange Verdens Behersker;

og som fri Opgave:

Den sande og den falske Humanitetsfølelse.

i Latin til Oversættelse paa Dansk:

Cicero Bruto S.

In epistola tua reprehendis, quod in honoribus decernendis fuerim nimius et tanquam prodigus. Ego vero, quid secutus sim in sententiis dicendis, ignorare te nolo. Post

interitum Cæsaris et vestras memorabiles Idus Martias, Brute, quid ego prætermisum a vobis, quantamque impendere rei publicæ tempestatem dixerim, non es oblitus. Magna pestis erat depulsa per vos, magna populi Romani macula deleta, vobis vero parta divina gloria, sed instrumentum*) regni delatum ad Lepidum et Antonium, quorum uterque pacem metuebat, inimicus otio erat. His ardentibus perturbandæ rei publicæ cupiditate, quod opponi posset præsidium, non habebamus. Itaque quum teneri urbem a parricidis viderem, nec te in ea nec Cassium tuto esse posse, mihi quoque ipsi esse excedendum putavi. Sed animus meus, qui a patriæ caritate nunquam alienatur, discessum ab eius periculis ferre non potuit. Romam ut redii, statim me obtuli Antonii sceleri et dementiæ; quem quum in me incitavissem, consilia inire coepi rei publicæ liberandæ. Ideo Cæsarem auxi hunc adolescentem, per quem adhuc vivimus, si verum fateri volumus. Huic habiti sunt a me honores nulli, Brute, nisi debiti; nulli nisi necessarii; maioresque etiam decreverunt Philippus et Servilius. Sed nescio quo modo facilius homines in timore benigni, quam in victoria grati reperiuntur. Ego enim, D. Bruto liberato, quum lætissimus ille civitati dies illuxisset, idemque casu Bruti natalis esset, decrevi, ut in fastis ad eum diem Bruti nomen adscriberetur, in coque sum maiorum exemplum secutus. Quod ego quum dabam Bruto, notam esse in fastis gratissimæ victoriæ sempiternam volebam; sed illo die cognovi plures in senatu malevolos esse quam gratos, et maxima senatus pars præteriti periculi oblitus est.

*) *instrumentum*, quo aliquid instruitur et paratur; hoc loco exercitus intelliguntur.

og i Fransk til Oversættelse paa Fransk:

Episode af Borgerkrigen i Spanien.

Indsluttede i Klosteret San Francisco havde disse tapre Folk at udholde to Belejringer efter hinanden. En Officer med den største Energi, Oberstløjtnant i Armeen, Don Francisco Sanz, havde Befalingen over dem. Der vistes Heltegjerninger, som Oldtiden ikke kan anføre smukkere. Klosteret indeholdt en stor Mængde Krudt; en Korporal af de frivillige paatog sig at vaage over Oplaget med Ed paa at sætte Ild derpaa, dersom det lykkedes Karlisterne at tilvinge sig Indgangen. Forgjæves havde den fjendtlige

Anfører tilbuddt de belejrede, at de maatte overgive sig; for at besejre deres Modstand havde Karlisterne den Ide at fremstille for deres Øjne deres Hustruer og Børn, som de havde bemægtiget sig. Kommandanten lod svare: „Jeg har sagt, at jeg ikke overgiver mig, og jeg vil ikke overgive mig; at jeg vil stikke Ild paa Krudtet, og jeg stikker Ild derpaa. Jeg vil ikke vide af flere Parlementærer at sige. Jeg vil give Befaling til at fyre paa hvemsomhelst, der viser sig foran Fortet, og dersom det er min Hustru og min Datter, og dersom Soldaterne nægte at skyde, saa vil jeg dræbe dem med min egen Haand.“ Erindrer dette ikke om det berømte Træk af Percz de Gusman, som, da han blev angrebet af Maurerne i Slottet Tarifa, og da disse, der havde gjort sig til Herrer af hans unge Søn, truede med at dræbe Barnet, dersom Pladsen ikke overgav sig, istedenfor Svar kun tilkastede dem sin Dolk fra Murene?

Oberstløjtnant — lieutenant-colonel. Der vist es, oversæt: der var. Heltegjerninger — des actes d'heroisme. over — auprès de. Oplaget — le dépôt. at tiltvinge sig — forcer. de maatte — oversættes ikke. at fremstille for — amener sous. at bemægtige sig — s'emparer de. at ville vide af at sige — vouloir. at fyre paa — faire feu à. at skyde — tirer. et Træk — un trait. true med — menacer de.

Udfaldet ses af den tilføjede Oversigt A, hvor for de 5 Disciples Vedkommende, der i sin Tid havde bestaaet 4de Klasses Aarsprøve, de to Tal, der findes indskudte efter Navnene, angive de Tal Points, hver især ved denne Prøve havde opnaaet i samtlige Fag (det højeste Tal) og i de 5 afsluttede Fag (det laveste Tal), og for de to Privatisters Vedkommende det ligeledes indskudte Tal angiver det Tal Points, hver af dem i sin Tid ved Aarsprøven for 4de Klasse havde opnaaet i de 5 Fag, de skulde bestaa Proven i.

A. Afgangspr. for stud. Dscpl. af hist.-sprog. Retning 1877.

	Dansk Stil.		Oldnordisk.	Fransk skr. og mundtl.	Engelsk.	Tysk.	Historie.	Latin			Græsk.	Naturlære.	Hoved- karakter.	Points. med
	I. bekjendt Stof.	II. fri Opgave.						skrift- lig.	mundtlig					
									med	uden				
											Forberedelse.			
Andersen. A.K. (64,31 P.)	mg.	mg÷	mg.	mg.	mg.	„	mg÷	mg÷	mg÷	mg.	mg÷	ug÷	Første Karakter.	94
Faber. J. H. (78,35 P.)	mg+	mg.	mg+	mg.	mg+	„	ug÷	mg.	mg.	ug.	mg+	ug÷	Første Karakter.	103
Schaltz. J.H.V. (65,27 P.)	mg÷	g.	g+	mg÷	mg+	„	mg÷	g+	mg÷	mg.	mg.	tg+	Første Karakter.	85
Sveistrup. Chr. P.	mg÷	mg÷	mg÷	mg÷	„	ug÷	mg÷	mg÷	g+	g+	g+	mg.	Første Karakter.	88
Wium. C. V. G. (74,34 P.)	mg+	mg÷	ug÷	mg.	ug÷	„	mg+	mg+	mg÷	g+	ug.	mg÷	Første Karakter.	99
Worm. Vldmr. (75,37 P.)	mg.	g.	mg.	mg+	mg÷	„	mg+	g+	mg÷	g+	mg.	mg÷	Første Karakter.	93
Privatister.														
Bjørndal. Th. L.	mg÷	mg.	mg.	g+	„	mg+	ug÷	g+	mg.	mg.	mg÷	mg+	Første Karakter.	94
Schousen. S. N. (34 P.)	g+	mg÷	mg÷	g÷	tg.	„	ug÷	mdl+	tg÷	tg.	g÷	mg÷	Tredie Karakter.	51
Thomsen. Chr. (28 P.)	tg+	g+	g÷	tg.	g÷	„	mg÷	tg+	tg÷	g÷	g.	mg.	Tredie Karakter.	51

**b. Afgangsprøve af højere Grad for Realdisciple
samt Aarsprøve for den studerende Afdeling
af 4de Klasse.**

Blandt de 12 Disciple, der sad i Klassen, var der 4 Realister; og af de 8 studerende havde 1 valgt den matematisk-naturvidenskabelige Retning, saa at hans Skolegang her maatte afsluttes med denne Prøve.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare
for alle

i Dansk: Australiens vigtigste Ejendommeligheder.

i Geometri:

1. Naar man i et Kvadrat ABCD trækker Linier igjennem A, B, C og D under samme Vinkel (dog ikke 45°) med henholdsvis AB, BC, CD og DA, saa danne disse Linier et Kvadrat. Hvorledes bevises det?

Der er givet en Cirkel og et Kvadrat med samme Centrum, Cirklen indenfor Kvadratets Omkreds. Man skal indskrive et Kvadrat i Cirklen saaledes, at Forlængelserne af dets fire Sider gaa igjennem hver sin af det givne Kvadrats Vinkelspidser.

2. Trekanten ABC er indskrevet i en Cirkel. En Korde CD, som skærer AB, og hvis indenfor Trekanten liggende Stykke CM er 8", deler Trekanten i to Arealer, der forholde sig som 3 til 2. Siden AB er 10". Hvor store ere Stykkerne af AB? Hvor stor er den Rest MD af Korden CD, som ligger indenfor Cirklen?

For det Tilfælde, at CD gaar igjennem Cirkelns Centrum O, findes tillige O's Afstand fra AB, C's Afstand fra AB og Arealet af Trekanten ABC.

og i Arithmetik:

1. En Kjøbmand har tre Vexler, som, naar de forfalde til Betaling, indbringe følgende Beløb:

500 Reichsmark (Mk.)

32 Pund Sterling (Lst.)

450 Francs (fr.)

Han sælger dem før Forfaldsdagen til en anden, som afdrager

6 pro Cent for hele den Tid. der forløber til Forfaldsdagen.
Hvor meget faar han derfor i Kroner og Øre?

1 Mk. = 90 Øre, 1 Lst. = 18 Kr. 20 Ø., 1 fr. = 73 Ø.

2. Af Ligningen

$$\frac{ab}{a^2 - b^2 x^2} + \frac{cd}{c^2 - d^2 x^2} = 0$$

søges x under den simpleste Form. Hvad bliver x . naar
 $a = 28 + 12\sqrt{5}$, $b = 3 + \sqrt{5}$, $c = \frac{1}{2}(29 - 13\sqrt{5})$,
 $d = 2 - \sqrt{5}$?

3. At finde x , naar

$$\frac{x}{\sqrt{1,104081}} \cdot \frac{2x}{\sqrt{1,104622}} = 1,0302.$$

for Realdisciplene

i Tysk til Oversættelse paa Tysk:

Absalon var en Søn af den højt ansete Asker Ryg og Sønneson af den ikke mindre berømte Skjalm Hvide. Tyve Aar gammel gik han til Paris for at studere under berømte Læreres Vejledning. Han tilegnede sig en fortrinlig videnskabelig Dannelse, og de samtidige roste lige saa meget hans Lærdom og Veltalenhed som hans Tapperhed og Statsklogskab. Ved det gruelige Gjæstebud i Roeskilde optog han den myrdede Kong Knud i sine Arme og undgik selv med Nød og næppe Døden, idet han frelste sin Ven Valdemar. Fra dette Øjeblik af var han den store Konges trofasteste Støtte i Krig og Fred. Det ene Aar efter det andet førte han de Danske over Østersøen imod Venderne, indtil Erobringen af Staden Arkona paa Rügen gjorde Ende paa Hedenskabets og forvandlede de vendiske Sørøvere til fredelige Undersaatter af Danmark. Efter et langt og virksomt Liv trak han sig tilbage til Sorø, hvor han døde Aar 1201; hans Grav vises bagved Kirkens Altar.

Sønneson — Enkel. Vejledning — Leitung. til-
egne — aneignen. samtidige — Zeitgenossen. Velta-
lenhed — Beredsamkeit. Gjæstebud — Gastmal. op-
tage — auffangen. med Nød og næppe — kaum. frelse
— erretten. trofast — treu. Hedenskab — Heidenthum.
forvandle — unwandeln.

og for de studerende Disciple

i Latin til Oversættelse paa Latin:

Da Macedonernes¹⁾ Konge Philip i Aaret 336 før Christi Fødsel var bleven dræbt af en Fjende Pausanias i Ægæ, en macedonisk By, fulgte hans Søn Alexander, kun 20 Aar gammel, efter ham²⁾. Allerede to Aar tidligere havde denne kæmpet tappert imod Athenienserne og Thebanerne i Slaget ved Chæroneæ, ved hvilket Slag Grækenland blev under tvunget³⁾ af Macedonerne. Siden, vide vi alle, at han ved sit store Tog⁴⁾ imod Perserne undertvang en stor Del af Asien og Ægypten, at han førte sin Hær indtil Indien, hinsides Floden Indus, og at han 13 Aar efterat han var bleven Konge, døde i Babylon. Alexanders Fader havde for at opdrage ham godt betroet⁵⁾ hans Opdragelse til Philosophen Aristoteles, en af Oldtidens⁶⁾ viseste Mænd. Alexander udmærkede sig⁷⁾ derfor hele sit Liv igjennem ikke blot ved Tapperhed, men ogsaa ved Kjærlighed til Videnskaberne⁸⁾. Af alle Digtere elskede han Homer højest, og det fortælles, at han stedse førte et Exemplar⁹⁾ af denne Digters Værker med sig.

1) *Macedo*. 2) «følge efter» udtrykkes ved «*succedo*». 3) *subigere*. 4) *expeditio*. 5) *mandare*. 6) *antiquum tempus*. 7) «udmærke sig» udtrykkes ved «*excellere*». 8) *litteræ*. 9) *exemplum*.

Prøvens Udfald ses af nedenstaaende Oversigt B.

Den bestodes altsaa af samtlige de 4 Realdisciple, der havde siddet i Klassen, nemlig:

1. Jacob Anker **Bie**, Søn af Kjøbmand i Hobro, Agent H. J. A. Bie, opt. i (gl.) 2den Kl. d. 15. Avg. 1872, fyldt 16 Aar d. 1. Juni 1877;

2. Lars Fisker **Nielsen**, Søn af Skolelærer i Tapdrup Christen Nielsen, opt. i 1ste Kl. d. 15. Avg. 1873, fyldt 15 Aar d. 9. Avg. 1876;

3. Frederik Christian **Preisler**, Søn af Kjøbmand i Viborg Georg Preisler, opt. i (gl.) 1ste Kl. d. 23. Avg. 1871, fyldt 16 Aar d. 17. Maj 1877; og

4. Frederik Emil **Schmidt**, Søn af Landsoverretsassessor i Viborg, Justsråd J. L. Schmidt, opt. i (gl.) 1ste Kl. d. 23. Avg. 1871, fyldt 16 Aar d. 10. Januar 1877.

B. Afgangspr. af højere Grad for Realdisciple og Aarsprøve for 4de Kl. 1877.

	Retning.	Dansk Stil.	Tysk. (RI. ogsaa skr.)	Fransk.	Latin.	Engelsk.	Historie.	Geograf.	Natur- historie.	Arithmetik mundtl. og skr.	Geometri mundtl. og skr.	Græsk.	Naturlære.	Udfald	i Points.	i afsluttede Fag.
Bie. J. A.	Realist.	g+	g+	mg+	»	mg.	mg÷	mg÷	ug÷	mg.	mg÷	»	mg.	Best.	73	»
Bugge. Thom.	St. math.-natrv.	mg.	g+	tg÷	tg.	»	mg÷	mg÷	ug÷	mg÷	ug.	»	mg+	Best.	55	22
Gjerding. H. C. A. J.	St. hist.-sprgl.	g+	mg.	g÷	g÷	»	tg+	tg+	g÷	mg.	g÷	g+	»	Best.	48	24
Krarup. H. Chr. M.	St. hist.-sprgl.	mg÷	mg.	mg.	mg.	»	mg+	ug÷	g+	g.	tg+	g+	»	Best.	68	28
Mogensen. M. Kr.	St. hist.-sprgl.	mg.	ug.	ug÷	mg.	»	ug÷	ug.	ug.	ug÷	mg÷	ug.	»	Best.	82	38
Morville. P. Grg. C.	St. hist.-sprgl.	mg÷	g÷	tg+	g.	»	ug÷	g.	mg.	mg÷	g.	g÷	»	Best.	57	27
Mynster. P. Grg.	St. hist.-sprgl.	g+	mg+	mg.	g÷	»	g÷	mg÷	mg+	mg÷	mg+	g.	»	Best.	63	35
Nielsen. Lars F.	Realist.	mg÷	g+	mg÷	»	mg+	mg.	mg.	mg+	g+	tg÷	»	g÷	Best.	62	»
Plesner. Jul. H.	St. hist.-sprgl.	mg÷	mg+	mg+	mg.	»	mg.	g.	ug.	ug÷	mg÷	mg.	»	Best.	76	34
Preisler. Fr. Chr.	Realist.	g+	mg÷	mg+	»	mg÷	mg.	mg÷	mg÷	mg.	g÷	»	mg.	Best.	69	»
Schmidt. Fr. Emil.	Realist.	g.	g÷	mg+	»	mg.	g÷	g+	g+	g.	g÷	»	g.	Best.	59	»
Ulrich. Fr. Chr.	St. hist.-sprgl.	mg÷	mg.	g+	g+	»	mg÷	g.	mg.	g+	mg÷	g+	»	Best.	66	31

Ogsaa de øvrige 8 Disciple i Klassen opnaaede det Tal Points (33), der er sat som Vilkaar for, at de kunne faa Rettigheder jevnstidigt med Realdisciple, der har bestaaet Afgangsprøven af højere Grad.

c. Latinprøve for Farmaceuter

holdtes d. 4. Juni 1877 over Medhjælper paa Svaneapotheket i Viborg Knud Larsen **Winther**, som opgav at have læst Forchhammers latinske Læsebog 3die Udgave og af Evtrops Breviarium 2den og 3die Bog samt de 5 første Kapitler af 4de Bog. Overhørelsen udførtes af Rektor Lefolii med Tilkaldelse som Meddommer af en af Skolens Lærere i Latin, Overlr. Dr. Bang, og Examinanden tilkjendtes Karakteren godt, hvorefter han erklæredes for at have **bestaaet** Prøven.

Tillæg.

- a. Halvaarsprøven holdtes i Aar saaledes, at de skriftlige Prøver alle udførtes før Juleferien og omfattede alle vedkommende Fag, og de mundtlige Prøver holdtes til forskjellige Tider, for et Par Fags Vedkommende før Ferien, ellers i Januar og den første Del af Februar Maaned, efter Rektoratets Bestemmelse i alle Klasser i Latin og i 2den og 3die Kl. i Historie, efter vedkommende Læreres Ønske i Fransk og Mathematik i 1ste Kl., Græsk i 4de Kl., og Naturlære i 6te Kl. I Mathematik og Naturlære bedømtes Prøverne af Skolens to Lærere i Faget; ellers deltog Rektoren med vedkommende Faglærer i Bedømmelsen af alle de andre Prøver, hvorved han ikke selv som Lærer udførte Overhørelsen; hvor dette var Tilfældet, nemlig i Latin i 5te og 6te Klasse, var Overlr. Dr. Bang, i Dansk i 3die, 5te og 6te Kl. Adjunkt Dr.

Heise og i Dansk i 1ste Kl. Adjunkt Ramsgaard Meddommere. De ved Prøven faldne Karakterer blev regnede sammen med Hovedkarakteren for Januar Maaned, saaledes at vedkommende Fagkarakter blev sat sammen af tre Karakterer, nemlig den maa- nedlige Hovedkarakter, Faglærerens og Meddomme- rens Karakter for Prøven.

- b. Optagelsesprøven over de ny Disciple, der var meldte til at indtræde i Skolen ved Skoleaarets Begyndelse, holdtes Fredagen d. 6te Juli saaledes, at for de Disciples Vedkommende, der var indmeldte til 1. Kl., Bedømmelsen udførtes af denne Klasses Faglærer med en anden af Skolens Lærere som Meddommer. En Discipel, som var indmeldt til 3die Kl., blev i hvert Fag prøvet af 2den Klasses Lærer i Faget, som ogsaa bedømte Prøven.
- c. Offentlig Prøve i Gymnastik for hele Skolen holdtes Tisdagen d. 14de Maj saaledes, at Kapt. Frode Jürgensen og Prmltnt. Weldingh efter Indbydelse fra Skolen som Meddommere deltog i Bedømmelsen, og ved Skrivelse af 11te Maj anmodede Gymnastikinspektøren, Kmrrhr. Oberst Wegener, om, at Skolen d. 23de s. M. Kl. 8 Formiddag maatte blive præsenteret i Gymnastik og derefter i Skydning.

II. Disciplene.

Da Meddelelsen i forrige Aars Indbydelsesskrift sluttedes, d. 17. Maj 1877, talte Skolen 60 Disciple, hvis Fordeling efter Fag og Retning kunde ses af en i Indbydelsesskriftet meddelt Oversigt. Endnu før Aarsprøven udtraadte ved Udgangen af Juni Maaned af 1.

Kl.'s stud. Afdng. Valdemar Bech, for at han paa anden Maade kunde faa den Undervisning, han endnu behøvede. Efter overstaaet Afgangsprøve afgik, som tidligere omtalt, fra 6. Kl. 6 Dsepl. og fra 4. Kl.'s Realafdeling 4 Dsepl. Endvidere udtraadte efter Aarsprøven af 4. Kl.'s stud. Afdng. Lauritz Jungersen, som overførtes til Roskilde Kathedralskole, da hans Fader var bleven forflyttet til et Sognekald der i Nærheden; af 5. Kl. Thomas Bugge for i Aarhus Kathedralskole at gjenngaa denne og 6. Kl. som studerende i math.-naturv. Retning, og af 3. Kl.'s Realafdeling Alfred Hansen og Georg Bramhøft, begge for at komme i Kjøbmandslære.

Saaledes gik Skolen ind i det ny Skoleaar med 45 af sine gamle Disciple; til samme Tid optoges 21 ny Dsepl., alle i 1. Kl.

I Aarets Løb er hidtil udtraadte af 3. Kl.'s stud. Afd. Frederik Fjelstrup, som d. 8. Sptbr. f. A. overførtes til Aarhus Kathedralskole, og Hans Jacob Christensen, som d. 30. Novbr. f. A. sluttede sin Skolegang for at komme i Kjøbmandslære; og af 2. Kl.'s Realafdel. Johannes Freiesleben og Julius Kielgast, som begge forlod Skolen ved Udgangen af Marts Maaned d. A., den første for at komme til Søs, den anden for efter sin Konfirmation ved Paasketid at komme i Kjøbmandslære.

Den 23. Februar d. A. bortrev en heftig Skarlagensfeber den af Skolens Disciple, der ved dette Skoleaars Begyndelse var bleven valgt til Ordfører for 6. Kl. og dermed for hele Skolen, Camillus Nyrop; den Tillid og Ærbødighed, han altid havde vist i sit Forhold til Skolen, havde gjort det til en Glæde at se ham blandt dens Disciple; og hans udviklede aandelige Modenhed,

hans aabne Blik for alt, hvad der var sandt, ædelt og godt, og hans Trang til Klarhed i Opfattelse og Forstaaelse af, hvad der mødte ham i Livet, havde været Kilde til megen Tilfredsstillelse ved at arbejde med ham; hans bratte Død var et smerteligt Tab baade for hans Lærere og hans Meddisciple.

Altsaa tæller Skolen nu, den 14de Maj 1877, 60 Disciple, hvis Fordeling efter Fag og Retning ses af nedenstaaende Oversigt.

Klasse.	Studerende.			Real-disciple.	I alt.
	hist.-spr.	math.-nat.	tilsammen.		
6	4	«	4	«	4
5	10	«	10	«	10
4	2	«	2	«	2
3	8	«	8	5	13
2	«	«	8	2	10
1	«	«	8	13	21
	24	«	40	20	60

Lige som Disciplene i Aarets Løb i de blandede Klasser i de Timer, hvori hele Klassen har været samlet, har siddet mellem hinanden efter den Hovedkarakter, de havde opnaaet ved den sidste Sammentælling, uden Hensyn til om de har været Realdisciple eller studerende, saaledes stilles de ogsaa i efterfølgende Oversigt mellem hinanden efter Bogstavrækken, medens for de 4 nederste Klassers Vedkommende et let forstaaeligt Mærke ved enhver angiver hans Retning; ved alle angives Faderens Navn og Stilling, ved de ny optagne (efter Ministeriets Forskrift i Rundskrivelse af 9de Avg. 1871) tillige en-hvers Fødselsdag og Fødselsaar.

6te Klasse.

1. Berggreen. Johannes C. A. (Provst, Sgnpr. G. G. W. B. i Lemvig).
2. Damsgaard. Søren (Skolelr. N. S. D. i Vindersløv, Lysgaard Hrd., Viborg Amt).
3. Jansen. Hans B. (Herredsfgd. N. P. J. i Vestervig).
4. Koch. Carl F. (Sognepr. C. F. K. til Vejrum Sgn. i Hjerm Hrd., Ringkbnng. Amt).

5te Klasse.

1. Feddersen. Peter (Adj. ved Kthdrisk. A. F. F. i Viborg).
2. Gjerding. H. C. A. Julius. (Løjtn. O. J. F. G.; Fosterfader Kæmner Reimer i Viborg).
3. Krarup. Hans Chr. Mthh. (Entl. Sgnpr. Chr. K., boende i Struer).
4. Lehn. Conrad L. L. (Sgnpr. C. F. E. L. til Vrensted og Tise Sgn. i Børglum Hrd., Hjørring Amt).
5. Lorentzen. Carl (Dyrlæge V. L. i Viborg).
6. Mogensen. M. Kristian. (Gaardm. J. K. M. paa Skjerpandal i Tvis Sgn., Hammerum Hrd., Ringkjøbing Amt).
7. Morville. P. Georg C. (Justitsskrtr. G. M. i Viborg).
8. Mynster. P. Georg. (Afd. Sgnpr. P. G. M.; Fosterfader Sgnpr. Raaschou til Espe og Vantinge Sgn., Svendborg Amt).
9. Plesner. Julianus H. (Sgnpr. J. F. P. til Vedersø Sgn., Hind Hrd., Ringkbnng. Amt).
10. Ulrich. Fr. C. (Vejinsp. T. R. V. U. i Viborg).

4de Klasse.

1. Christensen. Jens C. (Stiffader Husmand Chr. Nielsen i Rind, Middelsom Hrd., Viborg Amt). — *hst.-sprgl.*

2. Fogh. Børge N. P. (Amtsforvalter A. T. A. F. i Holstebro). — *hst.-sprgl.*

3die Klasse.

1. Bruun. Peter Daniel. (Møllejeer C. A. R. B. paa Søndermølle, Nørlyng Hrd., Viborg Amt). — *Rl.*
2. Esmann. Aage. (Prokrtr. G. T. E. i Viborg). — *hst.-sprgl.*
3. Freiesleben. Ivar C. A. M. (Toldforvalter P. C. v. F. i Viborg). — *hst.-sprgl.*
4. Gjerløff. Nathanael Z. (Afd. Sgnpr. L. T. G. til Randlev og Bjerager Sogne i Hads Hrd., Aarhus Amt). — *Rl.*
5. Hjardemaal. Laur. (Kbm. J. P. C. H. i Viborg). — *hst.-sprgl.*
6. Hoff. John. Ant. (Landinsp. G. L. F. H. i Viborg). — *Rl.*
7. Jørgensen. Jens B. (Prptr. H. J. paa Tangsgaard i Gudum Sogn, Skodborg Hrd., Ringkbnng. Amt). — *Rl.*
8. Kjær. Aage E. (Prakt. Læge H. V. K. i Viborg) — *hst.-sprgl.*
9. Langhoff. Benedikt H. (Sgnpr. J. F. B. L. til Højbjerg og Elsborg Sogne i Lysgaard Hrd., Viborg Amt). — *hst.-sprgl.*
10. Preisler. F. Christian. (Afd. Kbm. J. P. i Viborg). — *Rl.*
11. Rosenørn. Carl Gust. (Herredsfoged A. R. i Varde). — *hst.-sprgl.*
12. Schmidt. Poul C. (Landsoverretsass., Justitsr. J. L. S. i Viborg). — *hst.-sprgl.*
13. Wolf. Carl P. E. (Amtsforvalter E. P. V. W. i Viborg). — *hst.-sprgl.*

2den Klasse.

1. Andersen. Hans Ptr. (Møllebygger og Glarmester G. A. i Viborg). — *Rl.*
2. Bang. Jac. P. (Ovrlr. ved Kthdrslskl., Dr. phil. J. P. B.). — *stud.*
3. Bie. Ove F. C. (Agent H. J. A. B. i Hobro). — *Rl.*
4. Esmann. Viggo. Broder til Nr. 2 i 3. Kl. — *stud.*
5. Hvam, Christian J. (Afd. Gaardmand J. N. H. i Levring, Lysgaard Hrd., Viborg Amt). — *stud.*
6. Nielsen. N. Andreas H. M. (Telegrafbestyrer A. F. N. i Viborg). — *stud.*
7. Schjerning. N. Chr. Henr. (Afd. Prptr. Chr. Fr. S., hvis Enke bor i Viborg). — *stud.*
8. Sørensen. Søren. (Prptr. V. Chr. S. paa Kornum Vestergaard, Kornum Sogn, Sleth Hrd., Aalborg Amt). — *stud.*
9. Wanning. Poul G. (Kapt. P. P. W. ved 29. Btl. i Viborg). — *stud.*
10. Ørbech. Aug. L. (Bogholder E. V. Ø. i Viborg). — *stud.*

1ste Klasse.

1. Bruun. Johannes Ivar, født d. 5. Marts 1865 (Fabrikejer Bertel B. paa Bruunshaab, Asmild Sogn, Nørlyng Hrd., Viborg Amt). — *Rl.*
2. Feddersen. Arthur, født d. 23. Avg. 1862, Broder til Nr. 1 i 5. Kl. — *Rl.*
3. Freiesleben. Holger Martin Cosmus Emmerik, født d. 8. Maj 1865, Broder til Nr. 3 i 3. Kl. — *Rl.*
4. Hoff. Martin Ludvig, født d. 20. Juni 1865, Broder til Nr. 6 i 3. Kl. — *stud.*
5. Hoglebe. H. C. Vilhelm J. (Bagerm. V. J. H. i Viborg). — *Rl.*

6. Lind. Rasmus Zacho, født d. 29. Decbr. 1864.
(Fuldmægtig Valdemar L. i Viborg). — *stud.*
7. Mess. Holger Peter Bartholin, født d. 13. Avg. 1865
(Kantor ved Domsognet i Viborg Jacob M.).
— *stud.*
8. Møller. Erik, født d. 29. Juni 1865 (Bogholder
Christen Emil Møller paa Bruunshaab i Asmild
Sogn, Nørlyng Hrd., Viborg Amt). — *stud.*
9. Pedersen. Gregers Julius, født d. 15. Maj 1865.
(Avlsbruger Gregers P. i Viborg). — *stud.*
10. Preisler. Arne Jensen, født d. 2. Juli 1865, Broder
til Nr. 10 i 3. Kl. — *Rl.*
11. Smidt. Anthon Carl, født d. 20. Avg. 1864 (Tøm-
mester Jens Jensen S. i Viborg). — *Rl.*
12. Schøning. Eigil, født d. 8. Febr. 1865 (Oberst O.
A. S. ved 6. Btltn. i Viborg). — *Rl.*
13. Steenstrup. Frands Vogelius, født d. 25. Avg. 1863
(Prptr. Jens Kraft Vogl. Steenstrup paa Kvist-
gaard i Vejrum Sogn, Hjerm Hrd., Ringkjøbing-
Amt). — *Rl.*
14. Steenstrup. Viktor Daniel Georg, f. d. 8. Febr.
1865, Broder til foran staaende. — *Rl.*
15. Stochholm. Carl Ludvig, født d. 16. Decbr. 1864
(Kbmd. Nicolaj S. i Viborg). — *Rl.*
16. Walther. Jens Peter Trap, født d. 23. Maj 1864.
(Toldinspektør Frdr. W. i Ringkjøbing). — *Rl.*
17. Walther. Justus Heinrich Max, født d. 13. Oktbr.
1865 (Kptn. Otto Chr. Ddr. W. ved 6. Btltn.
i Viborg). — *Rl.*
18. Wiese. Valdemar Heinrich Ferdinand, født d. 10.
Juni 1865 (Oversergent ved 6. Btltn. Joh. Aug.
Frdr. W. i Viborg). — *Rl.*

19. Wolf. Edvard, født d. 27. Juli 1866, Broder til Nr. 13 i 3. Kl. — *stud.*
20. Wolf. Hans Eiler Groth, født d. 17. Novbr. 1864, Broder til foran staaende. — *stud.*
21. Worm. Jakob, født d. 19. Febr. 1865 (Kptn. Vlh. Jak. W. ved 6. Btltn. i Viborg). — *Rl.*

III. Arbejdets Ordning.

Efter at Ministeriet under 18. Juli f. A. havde meddelt, at Hans Majestæt Kongen ved Resolution af 16. samme Maaned havde beskikket de hidtil værende konstituerede Lærere Johan Gustav Møller og Victor Kieler til Adjunkter ved Skolen fra 1. Septbr. at regne, bifaldt Ministeriet under 20. Juli Rektoratets Forslag til Fag- og Timefordeling for indeværende Skoleaar. Efter den derved truffene Ordning aabnedes ogsaa Aarets Undervisning d. 15. Avgust, dog med den Undtagelse, at Adj. Petersen ikke kunde overtage de ham tillagte Timer, da Ministeriet under 3. Avgust havde bevilget et af ham indgivet Andragende og meddelt ham Tilladelse til af Helbredshensyn at forblive i Udlandet indtil d. 3. September. Da Adj. Petersen paa den nævnte Dag overtog sit Arbejde ved Skolen, var der alt af anden Grund sket en Forandring i den for Aaret truffene Ordning. Under 24. Avgust var Adjunkt Kieler bleven beskikket til Adjunkt ved Frederiksborg lærde Skole, og ved samme Maanedes Udgang fraaadte han derfor

sin Virksomhed her ved Skolen. For den Tid, der maatte gaa hen, inden der kunde beskikkes en ny Lærer, og denne overtage sit Arbejde, ordnedes der saa et Vikariat, hvorved de Fag og Timer, Adj. Kieler havde besørget, overtoges af 4 af Skolens andre Lærere, og Ministeriet tilstod disse almindelig Extratimebetaling for det Tal Timer, hver af dem derved fik ud over 24 ugentlig. D. 29. Septbr. konstituerede Ministeriet den filologiske Kandidat Frode Giersing som Lærer ved Skolen; og fra den Dag af, da denne tiltraadte sin Virksomhed, Onsdagen d. 10. Oktbr., har da Fag- og Timefordelingen været, som følger:

Rektor Lefolii har haft Dansk i 1., 3., 5. og 6. Klasse samt Latin i 5. og 6. Kl. med i alt	18	Timer.
Overlærer Bahnsøn Religion i alle vedkom- mende Kl., Fransk i 1., 2., 3. og 4. Kl. og Tysk i 1. og 2. Kl.	24	—
Ovrlr. Dr. Bang Græsk og Fransk i 5. og 6. samt Latin i 3. Kl.	24	—
Adjunkt Feddersen Naturhist. og Geogr. i alle vedkommende Kl. samt Engelsk i 2. Kl.	19	—
Adjunkt Ramsgaard Latin i 2. og 4. Kl., Tysk i 3. og 4. Kl. og Dansk i 2. Kl.	23	—
Adjunkt Dr. Heise Historie i alle Kl. samt Græsk og Dansk i 4. Kl.	22	—
Adjunkt Petersen Naturlære i 5. og 6. Kl., Mathematik i 1. og 3. Kl. og Gymnastik med hele Skolen	30	—
Adjunkt Møller Mathematik i 2. og 4. Kl., Naturlære i 3. Kl. og Skrivning og Teg- ning i alle vedkommende Kl.	21	—

Kunst. Lær. Giersing Oldnordisk i 5. og 6.

Kl., Græsk i 3. Kl., Latin i 1. Kl. og

Engelsk i 1., 3., 5. og 6. Kl. 24 Timer.
og Organist Amberg Sang med hele Skolen 5 —

hvorefter Lærertimerne har udgjort i alt . 210.

Det usædvanlig ringe Tal Timer saa vel i det hele som for enkelte af Lærerne har sin Grund i, at der i 4. Kl. i Aar ikke er nogen Realafdeling.

Denne Ordning blev alligevel ikke gjældende Aaret ud. Adj. Feddersen søgte for sit Helbredes Skyld og fik ved Skrivelse fra Ministeriet af 18. Febr. d. A. bevilget Orlov fra sine Forretninger ved Skolen i Tiden fra 15. Maj til 15. Juli d. A., hvorhos Ministeriet erklærede, i Betragtning af Omstændighederne intet at have at erindre imod, at Aarsprøven for 4. Klasse i de to Fag, han har haft med denne Klasse, nemlig Naturhistorie og Geografi, afholdtes i Midten af Maj Maaned. Som Følge deraf bortfaldt Undervisningen i disse to Fag i den nævnte Klasse for den tilbage staaende Del af Skoleaaret, medens Adj. Feddersens Fag i de andre Klasser blev fordelt mellem tre andre af Skolens Lærere, saaledes at Undervisningen i Geografi overtoges af Ovrlr. Dr. Bang, i Naturhistorie af Adj. Møller og i Engelsk af konst. Lærer Giersing.

Hvor stort et Tal Timer der ved Aarets Fag- og Timefordeling blev tillagt hvert Fag i hver Klasse, ses af omstaaende Oversigt.

I Skrivning, Frihaandstegning, Sang og Gymnastik har enten til Dels eller i alle Fagets Timer flere Klasser eller Klasseafdelinger haft Undervisning sammen, og der er i disse to Fag tilsammen givet 8 Lærertimer ugentlig.

	1		2		3		4	5 . 6		I alt
	st.	Rl.	st.	Rl.	hst.	Rl.	hst.-std.			Lærertimer
Dansk	3		3		3	1	2	2		14
Oldnordisk	»		»		»		»	2	1	3
Latin	6	»	7	»	7		8	1	8	37
Græsk	»		»		5		5	5	6	21
Tysk	2	1	2	1	2	1	2	»		11
Fransk	3		3		2		2	3	3	16
Engelsk	»	3	»	4	»	3	»	2	2	14
Religion	2		2		2		»	1	1	8
Historie	2		2		2		2	3	4	15
Geografi	2		2		}	3	}	2	»	}
Naturhistorie	2		2					2	»	
Mathematik	6		6		4	2	5	»	»	23
Naturlære	»		»		»	2	»	3	3	8
Skrivning	2		1		»	1	»	»	»	3
Frihaandstegning	»	2	»	2	»	2	»	»	»	5
Sang	2		2		2		2	2		5
Gymnastik	4		4		4		4	4		12
	6. 30. 6.		7. 29. 7.		12. 24. 12.		36.	20. 16. 20.		210.

Ved Undervisningen i Gymnastik og Svømning har Læreren haft Hjælp af den militære Gymnastiklærer Honoré, som altsaa har haft 12 Timer ugentlig, og ved Øvelserne i Riffelskydning af Sergent Hennings, som i Regnskabsaaret 1877—78 i alt har haft 45 Timer, begge mod en Godtgjørelse af fuld Extratimebetaling.

IV. Aarets Arbejde.

(Beretningen sluttet d. 21. Maj 1878).

Rektoratets Indstilling om Forandringer i de ved Skolens Undervisning hidtil benyttede Lære- og Læsebøger besvaredes under 16. Juni ved følgende Skrivelse fra Ministeriet:

Efter at have brevvexlet med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler i Anledning af Hr. Rektorens Skrivelse af 28. f. M., bifalder Ministeriet herved, at følgende Læse- og Lærebøger indføres i Viborg Kathedralskole fra næste Skoleaars Begyndelse, nemlig:

1. i Fransk i 5. og derefter i 6. Kl.: Herrig & Burgny: La France littéraire istedenfor Borrings Etudes littéraires;
2. i Engelsk i 5. og derefter i 6. Kl.: Listov: The english reader;
3. i Engelsk i 4. Kl.: Løkkes Læsebog for Mellemlklasser;
4. i Engelsk i 1. Kl.: Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling, istedenfor Mariboos „Læsebog efter en ny Methode“;
5. i Naturlære i 3. og derefter i 4. Kl.: Lorenzes kortfattede Naturlære istedenfor Holtens, og Jespersens Kemi istedenfor Johnstrups Grundstoffer.

Hvilket herved meldes til fornøden Efterretning og videre Foranstaltning.

Dansk. 1. Kl. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr.). Til Oplæsning og Analyse er brugt Lefoliis «Fortællinger og

Sagaer» 2. Sml. Efter sammes «Fortællende Digte for yngre Børn» er der hidtil læst 9 Digte udenad. I mundtlig Fremsigelse af Stykker i ubunden Stil har Disciplene haft Øvelser, i det de af og til har fortalt enkelte Stykker af Lefoliis «Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold». Paa Grundlag af sammes «Kortfattet Sproglære», 2. Udg., er enkelte af de vigtigste Stykker af Sproglæren dels blevet gennemgaaede mundtlig, dels blevet indøvede ved Analyse, men der er kun blevet lidt Tid tilovers til disse Øvelser. Hver Uge er der skrevet 1 Stil, altid hjemme og altid Gjenfortælling efter i Begyndelsen kortere, siden længere (indtil et Par trykte Sider i smaat Oktav), saa godt som rent fortællende Stykker, imod Enden af Aaret med Indblanding af enkelte korte og klare Skildringer, forud meddelte paa Skolen, i Begyndelsen som oftest to Gange, til sidst aldrig mere end en Gang, hidtil i alt 33 Stile. — 2. Kl. (A dj. Ramsgaard, 3 Tmr.). Der er i Reglen hver Uge skrevet 1 Stil, hidtil i alt 36, for det meste Gjenfortælling af forelæste Stykker, i den sidste Tid af Skoleaaret historiske og geografiske Opgaver, hvortil Stoffet blev hentet fra det, Klassen havde gennemgaaet i disse Fag. Ved Gennemgangen af Stilene er der lagt særlig Vind paa at indøve Tegnsætningen. Efter Lefoliis «Fortællende Digte for ældre Børn» har Klassen lært nogle Digte udenad (Grundtvig: Bisp Vilhelm og Kong Svend og Istedslaget; Chr. Winther: Fregattens Hjemkomst og Asbjørn og Thora; Ploug: Slaget ved Slesvig og Laurids Pedersen Skau; Conradi: Sergenten fra Nordslesvig og Helms: Mosen ved Oversø). Til Oplæsning er anvendt Dorphs «Græsk-romersk Mythologi», ligesom der ogsaa er oplæst Dele af Ingemanns og St. St. Blichers Værker. Disciplene har læst op paa Omgang. — 3. Kl. (Rkt.

Lefolii, 3 Tmr. samt 1 Tm. med Realisterne). Med Forbigaaelse af hver 4. Uge er der skrevet 1 Stil hver Uge, hidtil i alt 27, dels Gjenfortælling af større historiske Stykker, dels Gjengivelse enten af Fortællingen i et oplæst fortællende Digt eller af meddelte udførligere Skildringer eller Beskrivelser, dels Fremstillinger hentede fra, hvad der er læst i andre Skolefag, eller fra Disciple-nes egen Erfaringskreds, dels selvstændige Skildringer af Gjenstande eller Forhold fra Hverdagslivet, kun ganske sjældent selvstændig Udvikling af et let Ordsprog eller et lignende Emne. Af Lefoliis «Fortællende Digte for ældre Børn» er der læst Digte udenad, hidtil i alt 13. Af sammes «Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold» er de vigtigste Stykker oplæste af Klassen, og Indholdet derefter for en Del brugt som Emne for mundtlig Udvikling af Læreren. Desuden er der hidtil læst Nials Saga gjenfortalt af Lefolii. — Den særlige Time med Realisterne er bleven brugt til Læsning af Brudstykker af Homers Odysse i Wilsters Oversættelse samt af historiske Stykker i Hammerichs svenske Læsestykker. — 4. Kl. (A dj. Dr. Heise, 2 Tmr.). 2 Stile maanedlig, hidtil i alt 18. Læst flere af Holbergs Komedier, Brudstykker af hans øvrige Skrifter; Ewalds Levned, fortalt af ham selv; Wessels Kjærlighed uden Strømper og flere af de poetiske Fortællinger; Baggensens Kallundborgs Krønike, Min Fætters Levned, En sjællandsk Bondes Eventyr, Nureddin til Aladdin m. m.; Øhlenschlägers St. Hans Aftenspil, Aladdin, Hakon Jarl, Baldur hin gode; Poul Møller, En Students Eventyr, Lægdsgaarden i Ølsebymagle m. m. — 5. og 6. Kl. (Rkt. Lefolii, 2 Tmr.). Hver anden Uge er der skrevet 1 Stil, hidtil i alt 18, af almindelig udviklende eller skildrende Indhold, over Emner hentede fra andre

Skolefag eller fra de almindelige Livsforhold i den udvortes eller sjælelige Verden; en enkelt Stil har bestaaet i en Gjenfremstilling efter Oplæsning af et Stykke om «Kogningens Betydning i den menneskelige Udviklingsgang». I en af Skoleaarets første Timer meddeltes samtlige Opgaver for alle Aarets Stile, og Disciplene blev opfordrede til ud af de meddelte Opgaver at udsøge sig hver sin, som han vilde behandle i en udførligere Afhandling med Benyttelse af overkommelige Hjælpemidler; 9 af de 14 Disciple i begge Klasser fulgte denne Opfordring og fik saa vidt mulig Hjælpemidler anviste og udlaante af Skolens Bogsamling; og af de Opgaver, der saaledes var valgte som Emner for «Afhandling», sattes ingen til Aflevering før efter Nyaar. Hammerichs «korte Overblik» og Strøms Litteraturhistorie er brugt som Grundlag for Behandlingen af dette Fag, som i Aar har omfattet Tiden indtil Holberg medregnet; til Oplysning er derved benyttet og til Dels oplæst Svend Grundtvigs Foredrag over den oldnordiske heroiske Digtning, A. D. Jørgensens Afhandlinger om Kæmpevisernes Behandling af historiske Personer, om Historieskrivningen før Saxo og om Saxo Absalons Klerk, Hostrups Foredrag om Holberg og C. V. Smiths Bog om Holberg som Skuespildigter. Af de omtalte Forfattere er enkelte Digte oplæste, ligeledes Paludan-Müllers Kalanus. — Mod Slutningen af Aaret agtes der læst noget Svensk.

Oldnordisk (Knst. Lr. Giersing, hver Kl. 2 Tmr.). 5. Kl. Wimmers Læsebog S. 26—72. Wimmers Formlære. — 6. Kl. Wimmers Læsebog S. 14—26, 36—72, 82—104. S. 1—104 gjenlæst. Wimmers Formlære gjenlæst.

[I det Læreren i dette Fag ogsaa har haft Engelsk med Klassen,

har han i hele Aaret fordelt de til begge Fag tilsammen henlagte 3 Timer ligelig paa begge.]

Latin. 1. Kl. (K n s t. L r. G i e r s i n g, 6 T m r.). Af Silfverbergs Læsebog er læst S. 1—6, enkelte Sætninger af 2. Afsnit (S. 6—17), S. 17—24, S. 24—25 samt omtr. 6 Sider af 3. Afsnit. Bøjningslæren efter Madvig. Fra Slutn. af Marts 3 Stile om Ugen, hidtil i alt 18. — 2. Kl. (A d j. R a m s g a a r d, 7 T m r.). Af Silfverbergs Læsebog er læst S. 37—47 og af Cæsars Gallerkrig de 44 første Kap. af 5. Bog. Af Madvigs Sproglære er Bøjningslæren, Læren om Kasus, Kapitlerne om Adjektivs og Pronomens Brug samt en Del Regler af Læren om Tider og Maader gennemgaaede. Der er i Regelen skrevet 2 Stile om Ugen hjemme og 1 paa Skolen, hidtil i alt 98, dels dikterede Exempler, dels sammenhængende Stykker efter Iversens Stiløvelser. — 3. Kl. (O v r l r. D r. B a n g, 7 T m r.). Cæsars Gallerkrig, 5. Bog. Ciceros 1. og 2. Tale mod Katilina. Af Ovids Metamorfofer efter Blochs Udvalg Oeyrrhoe, Battus, Europe, Cadmus 1—54. Uden Forberedelse Ciceros 3. Tale mod Katilina til § 15. Det vigtigste af Madvigs Sproglære til Ordføjningslærens 3. Afsnit. Hver Uge er der skrevet 1 Stil hjemme og 1 paa Skolen, hidtil i alt 66. — 4. Kl. (A d j. R a m s g a a r d, 8 T m r.). Ciceros Taler mod Katilina; Cæsars Gallerkrig, 1. og 2. Bog; Vergils Æneide, 3. Bog. Det vigtigste af Madvigs Sproglære. Der er som Regel skrevet 2 Stile om Ugen hjemme; og naar Tiden har tilladt det, er der skrevet Stil paa Skolen, hidtil i alt 135 Stile. Iversens Stiløvelser er til Dels anvendte. — 5. og 6. Kl. (R k t. L e f o l i i, 8 T m r., desuden 1 T m. særlig med 5. Kl.). Skriftlig er der efter Henrichsens Opgaver hver Uge udført en Oversættelse fra Latin, hvorved begge Klasserne hele Aaret

har fulgts ad, hidtil i alt 35. Begge Klasser har efter Forberedelse hjemme læst 21. Bog af Livius, 2. Sang af Vergils Æneide, 1. og 2. Bog af Horatses Oder, 1. Bog af Tacituses Annaler og af Ciceros tuskulanske Undersøgelser 1. Bog fra § 43 ud. Uden Forberedelse er af 5. Kl. alene læst samme Bog § 1—42 og af Justinuses Historie Præfatio samt 1. og 2. Bog til § 20, og af begge Klasser Ciceros Breve efter Kielsens Udvalg 11—23, 8. Bog af Kurtius, Kap. 1—38, Ciceros 1. filippiske Tale og Brudstykker af 1. Bog af Kvintilian. Sproglæren er bleven behandlet mundtlig, efter som der har været Anledning dertil ved Læsningen eller ved Gjennemgangen af de skrevne Oversættelser.

Græsk. 3. Kl. (Kunst. Lr. Gielsing, 5 Tmr.). Bergs Forskole; Bergs Læsebog, 2. Afdel., 1. Hft., Myther, 7—8 Sider. Bergs Formlære. — 4. Kl. (Adj. Dr. Heise, 5 Tmr.). Xenophous Anabasis, 2. Bog. Homers Odysse, 9. Bog. Bergs Formlære. Udsigt over den græske Mythologi med Dorphs Lærebog til Grundlag og under Forevisning af Billeder. — 5. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 6 Tmr.). Homers Odysse, 10. og 11. Bog; Iliaden, 8. og 9. Bog. Bergs Udvalg af græske Historikere, Stykkerne III—VII, XVIII—XX (S. 16—32 og S. 68—74). Lysiases Taler for Mantitheos, mod Diogeiton og mod Kornhandlerne. Bergs Formlære er repeteret. Der er meddelt en Udsigt over Grækenlands Geografi, og det vigtigste af de græske Antikviteter er gjennemgaaet efter Christensens: Det græske Statsliv. — 6. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 5 Tmr.). Homers Iliade, 1., 11. og 12. Bog. Demostheneses Tale om Freden og 3. Tale mod Filip. Herodots 3. Bog 118—160 og 4. Bog 1—53. Thriges udvalgte Stykker af Platon

S. 56—83, 102—108 (Symposion, Phaidros, Lysis og det 1. Stykke af Staten). Tregders Formlære er repeteret. Det vigtigste af den græske Litteraturs Historie efter Tregder. Tregders Mythologi. Geografi og Antikviteter ligesom i 5. Kl.

Tysk. 1. Kl. (O v r l r. B a h n s o n, 2 T m r., desuden 1 med Realisterne). Af Kaper og Simonsens Læsebog er læst S. 1—76. Realafdelingen har skrevet 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 32, samt læst det vigtigste af Formlæren efter Hjort. — 2. Kl. (O v r l r. B a h n s o n, 2 T m r., desuden 1 med Realisterne). Af samme Læsebog er læst S. 93—210. Realafdelingen har skrevet 1 Stil ugentlig, hidtil i alt 32, og er blevet øvet i mundtlig Stil. — 3. Kl. (A d j. R a m s g a a r d, 2 T m r., desuden 1 med Realisterne). Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 218—291 og samme Bogs poetiske Del til S. 77. Hjorts kortfattede Sproglære (Kapers Udgave) er gennemgaaet til Ordføjningslæren. W. Hauffs Märchen (omtr. 300 S.) er læste uden Forber. Realafdelingen har læst Ordføjningslæren efter Hjorts kortfattede Sproglære og skrevet 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 35. — 4. Kl. (A d j. R a m s g a a r d, 2 T m r.). Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 304 til Slutningen og samme Bogs poetiske Del S. 74 til Enden. Klassen har uden Forber. gennemgaaet: Goethe: Egmont; Schiller: Jungfrau von Orleans; A. v. Chamisso: Peter Schlemihl; Kleist: Michael Kohlhaas; E. T. A. Hoffmann: Fräulein von Scuderi, og W. Hauff: Jud Süsz og Das Bild des Kaisers. Hjorts kortf. Sproglære, saavel Ordføjningslæren som Bøjningslæren, er gennemgaaet.

Fransk. 1. Kl. (O v r l r. B a h n s o n, 2 T m r.). Af Borrings «manuel» er læst Side 81—140. Forn-

læren efter Pio. — 2. Kl. (O v r l r. B a h n s o n , 3 T m r.). Af Sicks Læsebog for Mellemlasserne er læst S. 1—92. Ugentlig er skrevet 1 Stil efter Borrings Stiløvelser, hidtil i alt 31. — 3. Kl. (O v r l r. B a h n s o n , 2 T m r.). Af samme Læsebog er læst S. 92—173. Efter Borrings Stiløvelser er skrevet 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 31. Klassen er bleven øvet i mundtlig Stil. — 4. Kl. (O v r l r. B a h n s o n , 2 T m r.). Af Borrings «Etudes littéraires» er læst S. 1—105, desuden uden Forber. af samme Bog omtrent 50 S. Klassen har skrevet 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 34. — 5. Kl. (O v r l r. D r. B a n g , 3 T m r.). Borrings Etudes littéraires S. 412—448. Herrig et Burgny La France littéraire S. 437—444, 482—497. Uden Forberedelse samme Bog S. 297—310, 387—398, 618—627, 634—652. Ordføjningslæren efter Pio. Hver Uge er 2 Stile skrevne hjemme, desuden hver anden Uge 1 paa Skolen efter Borrings Stiløvelser, hidtil i alt 84. Hver anden Uge 1 Time mundtlig Oversættelse fra Dansk til Fransk. — 6. Kl. (O v r l. D r. B a n g , 3 T m r.). Borrings Etud. litt. den poetiske Del, desuden S. 187—230 og 412—447. Uden Forberedelse *Mérimées Colombar, Vénus d'Ilbe, âmes du purgatoire*. Hele Sproglæren efter Pio. Stil, skriftlig og mundtlig, som i 5. Kl., hidtil i alt 84 Stile.

Engelsk. 1. Kl. (K n s t. L r. G i e r s i n g , 3 T m r.). Mariboës Læsebog «efter en ny Methode» S. 1—10 og 50—100. Rosings Formlære indtil de uregelmæssige Verber. — 2. Kl. (A d j. F e d d e r s e n , 4 T m r.). Efter Dickens *A child's history of England I* læst fra Kap. 13—21 (S. 137—269). Grammatik og Oversættelse uden Forberedelse. — 3. Kl. (K n s t. L r. G i e r s i n g , 3 T m r.). Dickens *A child's history of England II*, S. 1

—150. Rosings Formlære. Enkelte Stile. — 5. Kl. (K nst. Lr. Giersing, 2 Tmr.). Listovs The English Reader forfra til S. 62 og S. 95—105. Rosings Formlære. — 6. Kl. (K nst. Lr. Giersing, 2 Tmr. [se ovenfor under Oldnordisk]). Listovs The English Reader S. 75—105 og af Macaulays Essays Rankes's History of the Popes. Uden Forberedelse omtr. 25 S. af Dickens A child's history of England I. Rosings Formlære gjenlæst.

Religion. (O vrlr. Bah nson.) 1. Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katekismus fra «Troen» til 3. Troesartikel. Assens's Bibelhistorie forfra til Salomons Død. — 2. Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katek. fra 3. Troesartikel til Enden. Assenses Bibelh. fra S. 71—129. — 3. Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katek. gjenlæst forfra til 1. Troesartikel. Assenses Bibelh. fra S. 129 til Enden, og gjenlæst nogle Dele af det gamle Testamente. — Af det ny Testam. er der læst forskjellige Stykker med disse tre Klasser. — 5. Kl. (1 Tm.). Fortolkning af Johannes Evangeliet fra Kap. 1—13. En Fremstilling af Pavedømmets Udviklings Historie indtil den nyeste Tid. — 6. Kl. (1 Tm.). Efter en Beskrivelse af den hedenske og jødiske Verdens Tilstand ved Kristi Fremtræden, er Kirkens Historie i de 3 første Aarhundreder fortalt. Fremstilling af den katholske Kirkes Hovedlærdomme i deres Forskjel fra den evangeliske Kirkes. Fortolkning af Joh. 3, 1—21 og Kap. 9.

Historie. (Adj. Dr. Heise.) 1. Kl. (2 Tmr.). Oldtidens Historie efter Blochs Lærebog for Realklasserne. — 2. Kl. (2 Tmr.). Samme Bog: Middelalderen og den nyere Tid indtil den franske Revolution 1789 (med Forbigaaelse af Nordens Historie). — 3. Kl. (2

Tmr.). Samme Bogs 2. Del indtil den franske Revolution 1789. — 4. Kl. (2 Tmr.). Samme Bog fra den franske Revolution indtil Slutningen. Den gamle Historie indtil Rom efter Thriges Lærebog. — 5. Kl. (3 Tmr.). Oldtidens og Middelalderens Historie efter Thriges og Blochs større Lærebøger. — 6. Kl. (4 Tmr.). Et fuldstændigt Kursus efter Thriges og Blochs Lærebøger.

Geografi. (A dj. Feddersen, hver Kl. 2 Tm. undtagen 3. Kl., der tilsammen i 3 Tmr. ugt. har haft Geografi og Naturhistorie, saa at Læreren har haft fri Raadighed til paa de forskjellige Tider af Aaret at bruge den 3. Tm. til det af de to Fag, der trængte til den). 1. Kl. Erslev Nr. 2 til Holland. — 2. Kl. Samme Bog fra Republiken Frankrig til Asien. — 3. Kl. Samme Bog: De fremmede Verdensdele. Oplæsning af forskjell. Værker til Supplering. — 4. Kl. Et fuldstændigt geogr. Kursus efter Erslev Nr. 1. Den matematiske Geografi særlig gennemgaaet. Oplæsning af geografiske Beskrivelser m. m.

Naturhistorie. (A dj. Feddersen, hver Kl. 2 Tmr., se ovenfr. under Geogr.). 1. Kl. Feddersens «Dyrerigets Naturhistorie»: Pattedyr og Fugle. — 2. Kl. Erslevs «Planterigets Naturhistorie», undtagen de blomsterløse Planter — 3. Kl. Blomsterløse Planter og den almindelige Del efter samme Bog; desuden efter Feddersens Lærebog Pattedyr og Fugle. — 4. Kl. Et fuldstændigt Kursus. — I de to øverste Klasser er Plantebestemmelser foretagne efter Rostrups Haandbog, og Undervisningen i øvrigt støttet ved Oplæsning og Samtale udenfor Bergernes Ramme. Et Par Ekursioner er foretagne Onsdag Eftermiddag med begge Klasser samlede.

Regning og Matematik. 1. Kl. (Adj. Petersen, 6 Tmr.). Steens Arithmetik forfra til § 48. Sammes matematiske Opgaver Nr. 1 til alm. Bem. F. Møller, Læren om Rumstørrelser. Brøk, Decimalbrøk, Regulated-tri. — 2. Kl. (Adj. Møller, 6 Tmr.). Steens Arithmetik § 47 til Enden og tilsvarende Opgaver af Steens matematiske Opgaver med Undtagelse af «Blandede Opgaver». Steens Algebra S. 1—28. Petersens Geometri S. 1—51 (2. Udg.). Brøk, Decimalbrøk og Proportioner (omvendt og sammensat Forhold, Procentregning, Delingsregning). — 3. Kl. (Adj. Petersen, 4 Tmr., Realisterne særskilt 2 Tmr.). Steens Algebra: Gjenlæsning af Rod; læst Resten af Bogen til S. 117: Egenskaber ved hele Tal. Petersens Geometri S. 51 til Enden. Hjemmeopgaver 1 Gang om Ugen, i alt omtr. 90. Realisterne har i deres særlige Timer haft Øvelser i geom. Tegning. — 4. Kl. (Adj. Møller, 5 Tmr.). Steens Algebra S. 100 til Enden. Gjenlæst Steens Algebra, enkelte Afsnit af Steens Arithmetik samt Petersens Geometri med Tilføjelser. Hjemmeopgaver en Gang om Ugen, hidtil i alt 76. Praktisk Regning og Volumeregning.

Naturlære. 3. Kl. (Adj. Møller, 2 Tmr.). Lorenzes kortfattede Naturlære med Undtagelse af Læren om Bevægelse og Lyd. — 5. Kl. (Adj. Petersen, 3 Tmr.). Schmidts Naturlære forfra til Lyset. — 6. Kl. (Adj. Petersen, 3 Tmr.). Schmidts Naturlære fra Lyden og ud; Gjenlæsning af hele Bogen. Jørgensens Astronomi læst og gjenlæst.

Tegning. (Adj. Møller, hver Klasses Realafdeling, 2 Tmr.). 1. og 2. Kl. Konturtegning efter Hetsches og Petersens Fortegninger. — 3. Kl. Konturtegningen

fortsat. Geometrisk Projektionstegning og Begyndelsesgrundene af Perspektiv.

Sang. (Organist Amberg). Ved Udgangen af Maj Maaned deltog af Skolens 60 Disciple 27 i Sangundervisningen, 21 ansaas for at mangle Forudsætningerne for at kunne det, og hos 12 andre var Stemmen i Overgang. Undervisningen er bleven given i 5 Timer ugentlig, og Disciplene har været fordelte klassevis, saa at 6., 5. og 4. Kl. (6 Dscpl.), 3. Kl. (4 Dscpl.), 2. Kl. (3 Dscpl.) og 1. Kl. (14 Dscpl.) har haft 1 Time hver Afdeling; den 5. Time er bleven brugt til Sammensang, som i Aar er bleven udført firstemmig (Soprau, Alt, Tenor og Bas). Ved Øvelserne er brugt Berggreens «Vejledning ved Sangundervisningen i Skolerne», 1872, og et Udvalg af Melodier, hentede fra forskjellige Samlinger, som, for saa vidt de ikke forefundtes i firstemmig Udsætning, er besørget udsatte af Læreren.

Gymnastik. (Adj. Petersen med Bistand af Gymnastiklærer i Hæren, Sergent Honoré). Af Skolens 60 Disciple er for Tiden 12 aldeles og 1 til Dels udelukket fra Undervisningen af Helbredshensyn. Hver af de andre Disciple har haft Undervisning i Faget i 4 Timer ugentlig, saa at det i alt har optaget 12 Timer. Den ene af disse er bleven brugt til Exercits med de 3 øverste Klasser, en anden af dem en Del af Aaret til Stueskydning. Samtlige Disciple har været inddelte i tre Hold, nemlig 6., 5. og 4. Kl. paa tilsammen 9 Disciple, 3. Kl. og den studerende Afdeling af 1. Kl., 19 Dscpl., og 2. Kl. tillige med Realafdelingen af 1. Kl., 20 Dscpl.; denne Fordeling af 1. Kl. har været nødvendig for at faa Timerne til at ligge inden for det almindelige daglige Omfang af Skoletiden og haft sin

Grund i, at Undervisningen i Latin og Engelsk i denne Kl. er bleven besørget af samme Lærer; men den har ikke været heldig for Øvelsernes Ordning efter Deltagernes Alder. Undervisningen har foruden de almindelige Øvelser omfattet Øvelser ved Trapetset. Den er kun bleven afbrudt ved Svømme- og Skydeøvelserne men slet ikke forstyrret ved Kulde; Skøjteløbning har saa godt som slet ikke kunnet finde Sted i den forløbne Vinter.

Svømning. (Adj. Petersen med Bistand af Gymnastiklærer i Hæren, Sergent Honoré). Undervisningen aabnedes i Sommeren 1877 Mandagen d. 25. Juni, og der vedblev saa at være Lejlighed aaben for Skolens Disciple til i dertil bestemte Timer at komme til at svømme under Lærerens Tilsyn indtil Sommerferien og efter denne indtil Lørdagen d. 1. Sptbr.; men fra den Dag af da Skolens daglige Undervisning sluttedes, Torsdagen d. 5. Juli, kunde der ikke foretages nogen regelmæssig Undervisning med alle Disciple hver af de vedkommende Dage; og baade før denne Dag og efter Sommerferien voldte Kulde eller Regn saa megen Forstyrrelse, at der ikke kan siges at have fundet nogen regelmæssig eller stadig Undervisning Sted i den forløbne Sommer. Under mere uforstyrrede Forhold gives den paa 5 Dage om Ugen, hver Dag i 2 Timer, saa at alle de Disciple i Skolen, der ikke af Helbredshensyn er udelukkede fra Øvelserne, kan komme i Vandet hver Dag. Efter at Begynderne forud har faaet Tagene indøvede i Svømmemaskinen i Skolens Gymnastikhus, svømmer enhver med Svømmetornyster paa, indtil han uden dette kan svømme 400 Alen i slap Sele; kan han dette, bliver han Frisvømmer. Af de 64 Disciple, der var i Skolen d. 1. Septbr. f. A., var 17 Frisvømmere

og 6 udelukkede fra Øvelserne af Helbredshensyn. De dygtigste Frisvømmere stædes til at underkaste sig en Prøve i at svømme tværs over Viborg Nørresø, omtr. 1200 Alen. Men blandt Skolens nuværende Disciple er der ingen, der har bestaaet denne Prøve; dog har der i de senere Aar hvert Aar været flere, der havde kunnet stædes til at underkaste sig den, saa fremt den til Byens Svømmefflaade hørende Baad, som altid skal følge med Svømmerne over Søen, havde været i brugbar Stand.

Skydning. De to øverste Klasser samt 4. Kl.'s Realdisciple (Adj. Petersen med Bistand af Sergent Hennings). I Aaret 1877 holdtes Øvelserne i Rif-felskydning fra Begyndelsen af April Maaned, saa at der i Almindelighed faldt 1 Skydedag hver Uge, naar Vejret ikke voldte Hindringer, i alt før Sommerferien 9 Skydeture og efter den 6. Der blev skudt til den Skive, Skytteforeningerne brugte indtil Udgangen af Aaret 1872, en aflang Firkant med 3 Grader; efter de gjældende Bestemmelser fik hver Discipel hver Gang 5 Skud, af hvilke ved de fem sidste Skydeture før Sommerferien 2 gjordes med Remingtonbøssen. Under 15. Juli indsendtes til Ministeriet den befalede Beretning om

Udfaldet af Skydeøvelserne i Skoleaaret 1876—77.

6. Kl. 6 Disciple. 5. " 8 " 4. " 4 "	Af-stand i Alen.	Tal af			Sum.
		Skud.	Points.	Træf- fere.	
6. Kl.	100	45	120	41	161
5. og 4. Kl.	100	95	269	87	356
6. Kl.	200	235	412	161	573
5. og 4. Kl.	200	395	727	289	1016
6. Kl.	300	120	142	58	200
5. og 4. Kl.	300	385	579	227	806
Sum		1275	2249	863	3112 — 21 ^{5,82} ₂₇₅

Ved Afslutningen af Forsommerens Øvelser holdtes **Præmieskydning**, hvis Udfald ses af nedenstaaende Oversigt.

Disciplenes Navn og Klasse.	Afstand i Alen.	Skud.					Sum af Af- stande maalte i Tommer.	Sum.	Præmie.
		1.	2.	3.	4.	5.			
6. Kl. Andersen	300	1	0	0	3	1	65½	8	
„ Faber	300	1	0	2	1	3	51½	11	2den
„ Schaltz	300	0	1	1	2	1	69	9	
„ Wium	300	0	1	1	0	0	34½	4	
„ Worm	300	0	1	1	0	0	42	4	
5. Kl. Berggreen	200	1	1	2	1	0	58¾	9	
„ Damsgaard	200	2	2	2	1	2	66¾	14	1ste
„ Veddersen	200	1	2	2	1	0	86½	10	
„ Jansen	200	3	1	2	2	1	70	14	2den
„ Koch	200	0	1	1	1	1	93¼	8	
„ Lehn	200	3	2	2	1	0	66½	12	
„ Lorentzen	200	1	1	1	1	0	78½	8	
„ Nyrop	200	3	2	1	2	1	81½	14	
4. Kl. Bie	300	0	1	0	1	0	62	4	
„ Nielsen	300	1	2	1	3	2	73	14	1ste
„ Preisler	200	3	1	0	1	0	45¾	8	
„ Schmidt	200	0	0	0	1	0	58½	4	

NB. Det bemærkes, at alle Skud udførtes i frit Anlæg. Præmiernes Værdi var paa 300 Alens Afstand 12 og 8 Kr. og paa 200 Alen 6 og 4 Kr. Disse Beløb brugtes efter Præmietagernes Ønske som Bidrag til Kjøb for Nielsens Vedkommende af Jensens Havebog og Dybdahls Kjøkenhaveplanter, og for Fabers af Paludan-Müllers Ungdomsskrifter og Sex Digte; Damsgaard og Jansen fik efter deres Ønske hver for sit Præmiebeløb en Tobakspibe.

Stueskydning er i nogle faa Timer blevet foretaget med de to øverste Klasser.

Til den forestaaende Afgangsprøve for studerende Disciple af historisk-sproglig Retning indstille sig de 4 Disciple i 6. Kl., som opgive
i Latin af Cicero den 2. filippiske Tale og den 1. Bog af de Tuskulanske Undersøgelser, af Livius 3. og 21. Bog, af Tacitus Annalernes 1. Bog, af Horats samtlige Breve og de to første Bøger af Oederne og af Vergils Æneide 2. og 11. Bog.

Uden Forberedelse er med disse Disciple i deres to sidste Skoleaar blevet gjennemlæst af Cicero den 1. filippiske Tale og af Brevene i Kielsens Udvalg 11—23, af Sallust Katilina, af Tacitus Agrikola, af Kurtius de 38 første Kapitler af 8. Bog, af Seneca Skriftet de providentia, af Kvintilian de første 51 Paragr. af 10. Bogs 1. Kap. samt 20 §. af Prooemium; desuden Einharts vita Karoli Magni.

i Græsk af Homer Iliadens 1., 11. og 12. Sang og Odysseens 1., 2. og 4. Sang, af Herodot 3. Bog med Forbigaaelse af Kap. 87, 101, 107—17 og af 4. Bog Kap. 1—53, af Demosthenes Talen om Freden og den 3. Tale mod Filip, af Plutark Aristides og af Thriges Udvalg af Platon S. 56—83 og 102—8.

i Oldnordisk Side 1—104 af Wimmers Læsebog med Forbigaaelse af Versene i Gunlögs Saga.

og i Engelsk af Listovs The English Reader S. 1—105 og af Macaulays Essays «Rankes History of the Popes».

Til Oplysning om Sammenhængen med den Afvigelse fra Anordningens Forskrift, der findes i det, der opgives som læst i Latin, meddeles her følgende:

Under 5. Febr. d. A. afgik fra Rektoratet et Brev til Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet, saa lydende: Først i de sidste Dage er jeg bleven opmærksom paa, at jeg har begaaet en Fejl ved Bestemmelsen om de latinske Forfatterstykker, jeg vilde gjennemlæse med den nærværende 6. Kl. i den mig betroede Skole. For Tiden læser jeg med denne Klasse 1. Bog af Ciceros Tuskulanske Undersøgelser;

derefter var det min Agt at læse to Bøger Oder af Horats og 1. Bog af Tacituses Annaler; og dermed mente jeg saa, jeg vilde med det paagjældende Hold Disciple have gennemlæst hele det anordnede Omfang af latinsk Forfatterlæsning. Men da blev jeg gjort opmærksom paa, at disse Disciple efter Gjennemlæsningen af den nævnte 1. Bog af Tuskulanerne endnu vilde mangle omtrent 20 Kapitler filosofisk Latin; og under de derved foranledigede Undersøgelser kom det op, at de samme Disciple, med hvilke jeg i Aar har læst 21. Bog af Livius, allerede ifjor havde læst hele det anordnede Omfang af denne Forfatter, nemlig 3. Bog. Dette er altsaa Fejlen, jeg har begaaet; og den vil jeg ikke nu kunne bøde paa uden at udsætte mig for at overlæsse disse Disciple med Arbejde i det sidste Halvaar af deres Skolegang. Derfor kan jeg ikke undlade at anholde Ministeriet om, at den ene af de to læste Bøger af Livius maa for denne Gang træde isteden for det i Omfang langt mindre Stykke, de omtalte 20 Kapitler filosofisk Latin. Dersom dette kan tilstaa mig, ville de omtalte Disciple til Afgangsprøven komme til at opgive som læst med Forberedelse Ciceros 2. filipp. Tale og 1. Bog af hans tusk. Undersøgelser, 3. og 21. Bog af Livius, en Bog af Tacituses Annaler, Brevene og to Bøger Oder af Horats og 2. og 11. Bog af Vergils Æneide, — og uden Forberedelse 39 Kapitler af Sallusts Katilina, 24 Sider af Ciceros Breve i Kielsens Udvalg, 8. Bog af Kurtius, Tacituses Agrikola, Seneka de providentia, 50 Paragraffer af Kvintilians 10. Bog og enden et Udvalg af sammes 1. Bog eller en mindre Tale af Cicero.

Under 26. Febr. svarede Ministeriet: Under 5. d. M. har Hr. Rektoren hertil indberettet, at det er blevet overset, at der af de latinske Forfatterstykker, der af 6. Kl.'s Disciple i indeværende Skoleaar blive at opgive til Afgangsexamen, vil komme til at mangle 20 Kapitler filosofisk Latin. Efter at Sagen har været Gjenstand for Korrespondance med Undervisningsinspektionen, vil Ministeriet, i det man ikke kan andet end meget beklage, at en Fejl som den omhandlede overhovedet kan indtræde, af Hensyn til at Disciplene ikke kunne overbebyrdes ved nu at paalægge dem at oprette det skete, for denne Gang, efter Deres derom gjorte Indstilling, herved have tilladt, at den ifjor læste Bog af Livius maa træde isteden for det manglende Pensum. For at der imid-

lertid ikke deraf skal kunne opstaa et Præcedens for andre Tilfælde, maa Ministeriet tillige have Dem paalagt at optage nærværende Skrivelse som en Note paa det Sted i Programmet, hvor Meddelelse gives om, hvad Kandidaterne have opgivet.

V. Understøttelsesmidler.

A. Offentlige Stipendier og fri Undervisning.

Den Understøttelse, der hører til den ved Overskriften betegnede Art, tiltaas kun efter Ansøgning; en saadan stiles enten til Ministeriet eller til Rektoratet, men indgives til dette samtidig med Undervisningens Begyndelse i det ny Skoleaar eller i alt Fald inden Udgangen af Avgust Maaned; ingen kan gjøre Regning paa at blive indstillet, dersom Ansøgningen ham vedrørende indkommer senere. Ansøgningen maa indeholde fuldstændig og nøjagtig Oplysning om Indtægter og Formuesstilling og andre hidhørende Forhold samt stadfæstes ved fyldestgjørende Attest. Men naar en Discipel en Gang har faaet et Stipendium eller fri Undervisning, behøver der for hans Vedkommende ikke at indgives ny Ansøgning om fremtidig eller forøget Understøttelse, med mindre saadant udtrykkelig bliver forlangt. Ministeriet træffer Afgjørelse om Understøttelsesmidlernes Anvendelse og Fordeling; Indstilling gjøres af Rektoratet efter Samraad med Skolens Lærere i et i dette Øjemed afholdt Lærermøde; foruden Trang er det en uundværlig Forudsætning for Opnaaelse af en Understøttelse af denne Art, at vedkommende Discipel baade i Aarets Løb har

udført sit Arbejde til Skolen paa en tilfredsstillende Maade og har gennemgaaet Aarsprøven saaledes, at han i det mindste har faaet godt til Hovedkarakter. Skolens Realdisciple har kun Adgang til fri Undervisning, men kan ikke faa Stipendier.

Af de oplagte Stipendier udbetales den ene Trediedel til vedkommende ved hans Afgang fra Skolen efter bestaaet Afgangsprøve; men saa fremt han ikke lader sig indskrive som akademisk Borger ved Kjøbenhavns Universitet før Begyndelsen af det næste akademiske Semester, bliver det saaledes udbetalte Beløb at betale tilbage til Skolen. Af de øvrige to Trediedele udbetales i Reglen den ene Halvdel ved Udløbet af det første Semester, efter at vedkommende er bleven indskreven ved Universitetet, den anden ved Udløbet af det andet Semester; Examensbevis, akademisk Borgerbrev samt Flidsattest forevises da for Oplagspengeenes Eforus, og mod en Anvisning fra denne udbetales Beløbet fra Universitetskvæsturen.

For Stipendieaaret 1. Oktbr. 1877 til 30. Septbr. 1878 blev ved Skrivelse af 18. Septbr. f. A. fra Ministeriet til Skolens Forstanderskab Fordelingen fastsat, som følger:

1. Højeste Stip. 100 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes S. Damsgaard, Crl. Lorenzen, M. Chr. Mogensen, H. C. A. J. Gjerding og J. C. Christensen.

2. Mellemste Stip. 70 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes J. C. A. Berggreen.

3. Laveste Stip. 40 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes A. L. Ørbech samt som extraordinær Gratist J. P. Bang.

4. Fri Undervisning tilstodes J. A. Hoff, N. A.

H. M. Nielsen og N. C. H. Schjærning samt extraordinært P. Feddersen og for første Halvaar A. Feddersen.

5. Højeste Stip. 100 Kr. helt at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes P. G. Mynster, Ivar C. A. M. Freiesleben, Chr. J. Hvam og S. Sørensen.

Ved Skr. af 12. Februar d. A. blev den A. Feddersen for 1. Halvaar tilstaaede fri Undervisning udvidet til ogsaa at gjælde for 2. Halvaar.

B. Det Nissenske Legat.

Dette Legat har kun studerende Disciple Adgang til at understøttes af. Efter Fundatsens Bestemmelse træffes Afgjørelsen om dets Anvendelse hvert Aar i Begyndelsen af December Maaned ved et Lærermøde; stemmeberettigede er foruden Rektor alle ved Skolen fast ansatte eller konstituerede Overlærere og Adjunkter. Om den Understøttelse, der uddeles til Disciple, der er i Skolen, behøver der ikke at indgives Ansøgning, medens det dog er en Selvfølge, at den ikke tilstaaes nogen, om hvem det ikke forud vides, at han vil modtage Understøttelse. Men da Renterne af Oplagspengene tillige med de hjemfaldne Oplagspenge skal anvendes som Understøttelse i de første Universitetsaar for Studenter, der er dimitterede fra Skolen, maa de Studenter, der ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, inden Begyndelsen af December Maaned derom til Rektoratet indgive skriftlig Begjæring med udførlige Oplysninger om deres Stilling og Angivelse af, hvad de maatte tjene ved Undervisning. Det er vedtaget i Regelen ikke at tilstaa nogen denne Understøttelse efter Forløbet af det 3. Universitetsaar.

For Aaret 1877—78 blev Legatet ved Lærermøde den 3. December f. A. uddelt som følger:

1. Som «Understøttelse for trængende Disciple, der opføre sig godt», uddeltes de $\frac{4}{5}$ af Grundfondens Renter indtil 11. Decbr. 1877 til Beløb 810 Kr. 60 Øre til 14 af Skolens Disciple, saaledes at Chr. Mogensen og Jens Christensen fik hver 102 Kr. 80 Øre, S. Damsgaard, Carl Lorentzen, P. Feddersen, G. Mynster og Jul. Gjerding hver 65 Kr. og Ivar Freiesleben, Jac. Bang, Chr. Hvam, Aug. Ørbeck, Søren Sørensen, A. Nielsen og Hnr. Schierning hver 40 Kr.

2. Som «Vidnesbyrd om Paaskjømmelse af Flid og Opmuntring til Anstrængelse fremdeles» blev den øvrige $\frac{1}{5}$ til Beløb 202 Kr. 65 Øre tillagt 8 af Skolens Disciple, saaledes at Chr. Lehm, Juln. Plesner, Fr. Ulrich, H. Krarup, Carl Wolf, Aag. Kiær og Viggo Esmann fik hver 25 Kr. 33 Øre og Carl Koch 25 Kr. 34 Øre. — At den tilstaaede «Understøttelse» tillige var at betragte som «Vidnesbyrd om Lærernes Tilfredshed med Fliden og Opmuntring for den følgende Tid» vedtoges det blandt de under 1 nævnte at tilkjendegive Søren Damsgaard, Chr. Mogensen, J. Christensen, Jac. Bang og Chr. Hvam.

3. Renterne af Oplagspengene for Aaret fra 11. Decbr. 1876 til 11. Decbr. 1877 til Beløb 59 Kr. 80 Øre tillige med de efter Disciplene Fr. Jungersens og Fr. Preislers Udtrædelse af Skolen hjemfaldne Oplagspenge til Beløb 23 Kr. 75 Øre, tilsammen 97 Kr. 55 Øre, tilstodes den fra Skolen i Aaret 1877 dimitterede Student Jacob Schaltz.

C. Det Moltkeske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som gaa i Skole eller paa anden Maade nyde Undervisning, uden at Bestemmelse til Stu-

dering er en nødvendig Forudsætning for at kunne faa det. Viborg Kathedralskole er tillagt 2 Portioner deraf, hver paa 80 Kr. aarlig, som udbetales igjennem Rektoratet til 11. Juni og 11. Decbr. Termin, hver Gang med Halvdelen. Retten til at afgjøre, hvem der skal nyde disse to Portioner, tilkommer Lehnsbesidderen af Grevskabet Bregentved.

I Aaret 1877 have de været tilstaaede Disciplene Peter Feddersen og Jac. Bang.

D. Det Jessenske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for 3 «af de dueligste og bedste fattige» studerende Disciple i Viborg Kathedralskole, som da kunne erholde det, naar de ere i Skolens øverste Klasse, og vedblive at nyde det «i de første 3 Aar efter at de ere dimitterede til Akademiet, ifald de der opholde sig til deres Studiers Fortsættelse»; dog have Slægtninge af Rektor Jessen eller hans Enke, D. C. født Ostenfeld, som stiftede Legatet den 5. Maj 1792, Fortrinsret, enten de saa gaa i Viborg Kathedralskole eller søge en anden Skole, saaledes at ingen uden for de to Slægter da har Adgang til at nyde det. Stiftets Biskop og Stiftsprovst tage Bestemmelse om Uddelingen. Foruden Renterne af den oprindelige Kapital, «det større Jessenske Legat», uddeles tillige Renterne af en «Oplagskapital».

For Aaret 1877 er «det større Legat» udbetalt til Studenterne Carl Hansen og Hannibal Nielsen fra Viborg Kathedralskole 3. Gang og H. A. F. Brasch fra Aarhus 2. Gang med 25 Kr. 45 Øre til hver; «det mindre» til Student J. P. J. Mynster 2. Gang og til Discipel i Skolens 4. Kl. Jens Christensen med 18 Kr. 6 Øre til hver.

E. Det Mallingske Legat

er efter Fundatsen bestemt til hvert Aar at tildeles «den mest værdige og trængende blandt dem, der i dette Aar ere dimitterede fra Viborg Kathedralskole og inskriberede ved Universitetet». Skolens Rektorat skal derfor hvert Aar tillige med Meldingen om den afholdte Afgangsprøve indsende «en Forklaring over enhvers Trang og sædelige Forhold tillige med Oplysning, om Dimittenden har oppebaaret Beneficier ved Skolen og da hvilke», samt om Afgangsprøvens Udfald for ham. Konsistorium ved Københavns Universitet tager Bestemmelse om Legatets Anvendelse; men dette maa ikke tildeles nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Afgangsprøven har erholdt i det mindste 2. Karakter.

Da Legatet, som meddelt er i forrige Aars Indbydelsesskrift, ikke kunde uddeles for Aaret 1876, fordi der fra dette Aar ikke var nogen Student fra Viborg Kathedralskole, der havde den til at faa det uundværlige Forudsætning, at han i Skolen havde nydt offentlig Understøttelse, stod der for Aaret 1877 to Lodder af det til Raadighed. I Følge Skrivelse af 27. Januar d. A. fra Legatets Eforus, theol. Prof. Hermansen, til Skolens Rektorat er disse to Lodder i Overensstemmelse med Rektoratets Forslag blevet tildelte Studenterne Kristian Andersen og Jacob Schaltz, saa at der er tilstaaet enhver af dem 164 Kr. 84 Øre, hvoraf i Følge Fundatsen Halvdelen er bleven dem udbetalt i November Maaned f. A., medens den anden Halvdel skulde udbetales i April Maaned d. A.

F. Det Juelske Legat

uddeles i 3 eller 5 Aar til to studerende ved Universitetet, fornemmelig fra Viborg, eller og fra Aalborg Ka-

thedralskole. Et Medlem af den Juelske Familie, for Tiden Kmlr. Baron Juel-Ryssensten, R. af D. og DML., er Patron for Legatet; til ham indgives i Løbet af Skoletiden Ansøgning om Optagelse paa Listen over dem, der skulle nyde Legatet.

I Aaret 1877 er det udbetalt til Student H. Hammer 2. Gang og til Student Carl Hansen 1. Gang med 75 Kr. 16 Øre. (Det var urigtigt, naar det i Indbydelsesskriftet fra ifjor blev meddelt, at A. Hammershøys i 1876 havde nydt Legatet første Gang; det var nemlig H. Hammer, det var Tilfældet med.)

VI. Samlinger.

a. Bogsamlingen.

(Sluttet d. 2. Juni 1877.)

Foruden nogle mindre Gaver har Samlingen i Aarets Løb modtaget to betydeligere, nemlig fra Enkefru Stroe i Roskilde en Samling Sang- og Visebøger fra Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede m. m. og fra Discipel Povl Schmidt den hele Række oldnordiske Sagaer og andre Skrifter, som i sin Tid blev udgivet af det „Nordiske Literaturselskab“.

Fagsondringen slutter sig til den i 1874 udkomne Fortegnelse over hele Samlingen, saaledes at Løbenumrene henviser til de tilsvarende Afdelinger i denne. Ved Fortsættelser er Titelen saa vidt mulig afkortet; naar Værket er sluttet eller afsagt, tilføjes: *slut.* eller *afs.* Hvor Aarhundredet ikke angives, er det 18-. Hvad der er sendt fra Ministeriet, betegnes med et *-m.* efter Titelen; hvad der er modtaget fra Forfattere eller Forlæggere, ligeledes ved *-f.*; andre Gaver ved *-g.*, for saa vidt ikke *Giverens Navn* meddeles.

I. Encyklopædi og blandede Skrifter.

1. Conversationslex. Nord. 2. Udg. Hft. 66—74. Kbh. 77—78. — *slut.*
2. **Videnskab.'s Slsk.** Det kgl. dnsk.
Skrifter. 5. Rkk. Histor. og philos. Afdelug. Bnd. 1—3. Kbh. 52—69.
Oversigt ov. . . . Forhandl. o. s. v. 1875, 1—3; 76, 1—2; 77, 1. — *m.*
5. Revue des deux mond. Ann. 46, Prd. 3, Tm. 15, 3—4; 16; 17; 18, Paris 76. Ann. 47, Prd. 3, Tm. 21, 4; 22; 23; 24. Paris 77. — *Til Dels g. — afs.*
6. Oldskrifter. Nordiske, udg. af det nord. Literatur-Samf. Hft. 1—26. Kbh. 47—58. *Gave fra Dsep. P. Schmidt. — Stillet hvert Værk efter sit Indhold.*

II. Historie og Geografi.

12. **Falkenberg. Chr.** Kalender. 1878.
16. **Cantù. Ces.** Verdenshist. Hft. 50—55. Kbh. 77—78.
19. **Christensen. Rich.** Grækenland i de ældste Tider. Kbh. 78.
28. **Grundtvig. N. F. S.** Mands Minde. 1788—1838. Foredrag over det sidste halve Aarh.'s Hist. holdte 1838. Eft. Forf.'s Hndskr. udg. af Sv. Grundtvig. Kbh. 77.
30. **Chavanne. Jos.** Physikal. Wandkarte v. Afrika. Wien (1878). — *Erläuterungen* — 95.
34. **Rosenberg. C.** Nordboernes Aandsliv fra Oldtiden til vore Dage. I. Hedenold. Hft. 1—2. Kbh. 77—78.
35. **Heise. A.** Kristiern den anden i Norge og hans Fængsling. En hist. Undersøgelse. Kbh. 77. — *m.*

36. Aarsberetngr. fra d. kgl. Ghmarch. Bnd. 3—6, Hft. 1—2. Kbh. 77. — *m.*
38. **Petersen. Henry.** Om Nordboernes Gudedyrkelse og Gudetro i Hedenold. En antikv. Undrsgls. Kbh. 76. — *m.*
40. **Fredericia. J. A.** Danmarks ydre polit. Hist. i Tiden fra Frd. i Lybek til Frd. i Kbh. (1629—60). I. (1629—35). Kbh. 76. — *m.*
56. **Clausen. H. N.** Optegnelser om mit Levned og min Tids Hist. Kbh. 77.
- Lund. Troels. **Mogens Heinesen.** Et Tidsbillede fra d. 16. Aarh. Kbh. 77.
- Kloppenborg. J. H.** En gammel Soldats Erindringer. 2. Udg. Kbh. 72.
- Smith. L.** Udv. Breve meddelte af J. H. Bang (Fortsættelse). Prg. Sorø 77.
- Tscherning. A. F.** Af —'s efterladte Papirer. Bnd. 2, Hft. 5; Bnd. 3. Kbh. 77—78. — *slut.*
57. **Hansen. V. Falbe- og W. Scharling.** Danmarks Statistik. Hft. 3—5. Kbh. 77—78.
- Sammendrag af stat. Oplysninger. N. 7. 1876. Kbh. 76. — *m.*
- Tabelværk. Stat. Rkk. 3, Bnd. 31. Kbh. 76. — *m.*
- Trap. J. P.** Stat.-topogr. Beskr. ov. Danmark. 2. Udg. Hft. 38—42. Kbh. 77—78.
- — — — — . Atlas ved Ob.
- Klingsey.** Hft. 6—7. Kbh. 77—78.
58. **Simonsen. Vedel. Fyens** Vilkaar i den saa kaldte Grevens Fejde med et Chart ov. Valpl. v. Øxnebjerg. Kbh. 13.
- Lassen. V. Bidrag til **Helsingørs** Hist. 1794—1800. Prg. Helsingør 77. — *m.*

(58) **Fabricius. O. Horsens** Kbst.'s Beskr. og Hist. Hft. 3—4. Odense 77—78.

Reiser. Carl Friederich. Historiske Beskrivelse over den Mærkværdige og meget fyrgterlige store Ildebrand (**i Kjøbenhavn**) 1728. 3. fuldst. Udg. (ved N. Chr. Øst). Kbh. 1827. — *g. fra Fru Stroe.*

Skattelign. for **Viborg** for Aar. 1878 *med Overslag* ov. V.'s Indt. og Udg. f. s. A. Viborg 78.

67. **Montelius og fl.** Sveriges hist. o. s. v. Dl. 1: till 1350 af **Osk. Montelius.** Hft. 3—6. Stockh. 77—78. — *slut.*; Dl. 2: 1350—1521 af **Hans Hildebrand.** Hft. 6. Stockh. 77. — *slut.*; Dl. 3: 1521—1611 af **Oskar Allin.** Hft. 1—2. Stockh. 77—78.

69. **Steenstrup. Jhns. C. H. R.** Englands Erobring ved Hert. Vilhelm af Normandiet. (Folkelæsning.) Kbh. 77.

72. **Rosendahl. H.** En Silhouette af Paris. Prg. Slgs. 77.

81. **Thomsen. Vlh.** The relations between ancient Russia and Scandinavia and the origin of the Russian state. Oxford and London 77.

93. **Wallem. N. Th.** Statsforfatningen i de forenede nordamerikanske Fristater. Prg. Aalesund 76.

95. **Chavanne. Josef.** Erläuterungen zur Wandkarte von Afrika. Mit einer Übersichtskarte der wichtigsten und neuesten Reiserouten. Wien 78.

96. **Baker. Sml. W.** Ismailia. En Beretn. om den af Ismail, Khedive af Ægypten, til Undertrykkelse af Slavehandelen udsendte Expedition. Ovr. af O. Irminger. Kbh. 75.

101. **Hammar. A. N. Danton.** En revolutionshist. studie. I. Prg. Karlkrn. 77.

Hansen. M. Mørk. Den hlg. **Elisabeth.** Et

- (101) Livsbillede fra Korstogenes Tid. (Folkelæsning.)
Kbh. 77.
102. **Pålman. Kornelia.** Une promenade ethnographique.
Prg. Stockh. Wallinsk. flickskl. 77.
104. Lucidarius, en Folkebog fra Middelald, udg. v.
C. J. Brandt. Kbh. 49. — *g. fra P. Schmidt.*
- Thorsøe. Alex.** Er. Gust. Geijers Forelæsninger
ov. «Menniskans historia» m. særl. Hns. til deres
Sted i den historiosofiske Udviklingsrække. En
filosof.-hist. Afhndl. Kbh. 76. — *m.*
- Wiberg. C. F.** De Forn-Ariska folkens behandling
af sina döda. Ett bidrag till kulturhistorien.
Prg. Gefle 77.
111. **Mau. E.** Dansk Ordsprogskat eller Ordsprog,
Skjæmteord, Rimsprog, Mundheld, Talemaader,
Tankesprog m. m. efter trykte og utrykte Kil-
der. Hft. 1. Kbh. 78.
115. Aarbøger for nord. Oldkyndighed o. s. v. 1877.,
1—4; 78, 1. Kbh.
- Archiv. Hist. Et Mndskr. o. s. v. 1877, 5—12;
78, 1—5. Kbh.
- Fra alle Lande. Et Mndsk. for nyere Reisebeskr.,
for Skildr. af Lande og Folkeslag, af Dyr- og
Planteliv etc. Register ov. Bnd. 1—24. 1865
—76. Kbh. 77.
- L'exploration. Journal o. s. v. sous la direction
de M. Ch. Hertz. 26—54. Paris 77. — *afs.*
- Samlinger. Danske o. s. v. Bnd. 5. Hft. 4; Bnd.
6, Hft. 1—2. Kbh. 77—78.
- Samlinger til jydsk Hist. o. s. v. Bnd. 6, Hft.
3—4. Aalb. 77—78.
- Tidsskrift. Det dnsk. geogr. Slskb.'s. Bnd. 1, 1877
Hft. 2—12; Bnd. 2, 1878 Hft. 1—4. Kbh.

- (115) Tidsskrift. Hist. o. s. v. Bnd. 6, Hft. 1—2. Kbh. 77—78.
116. Aarbog. Hist. Udg. af S. B. Thrige. 1878. Kbh. Kildeskrifter. Hist. o. s. v. 7. Arendal 77.

III. Litteraturhistorie.

118. Aarsberetn. fra d. st. kgl. Bibl. o. s. v. Bnd. 3, Hft. 2. Kbh. 77. — *m.*
 Årskatal. fr. Svenska bokhndln. 1877. Stockh.
 Bibliographie. Allg. 1877, 1—12. Leipz. — *afs.*
 Bogfortegnelse. Dansk osv. Aarg. 27, 1877, 3—12;
 28, 1878, 1—2 Kbh. — *g.*
 Boghandlertdnd. Nord. osv. Aarg. 11, 1876, N. 52—55; Aarg. 12, 1877, N. 1—52. Kbh.
 Forlags- og Kommissions-Fortegnelser fra danske Boghandlere, udg. efter Møntforandringen. — *Bghndlr. Christensen.*
 Verzeichniz der Bücher osv. 1877, 1—2. — *g.*
119. Fortguls. ov. en Del Bogsamlinger (Folkebøger, Ordsprog, Legendesamlinger, Æventyrsamlinger, ældre sjældne sprogvidensk. Værker), som sælges. Kbh. 77.
 — — den af Dr. phil. P. Willemoes Becker efterl. Bgsml., som sælges. Kbh. 1877.
 — — Bgsmlng. eft. afd. Prof. Fr. Hammerich, Prof. H. N. Clausen m. fl., som sælges. Kbh. 1877.
120. **Weise. J. P.** Hvilke betingelser indeholdt den rom. nationalkarakter for udviklingen af en litteratur, og for hvilke literaturgrene var den anlagt. Prg. Krstnia. Aars og V. 76.
121. **Arentzen. Kr.** Baggesen og Oehlenschläger osv. VII. 1817—20. Kbh. 77.

- (121) **Horn. Fr. Winkel.** Peder Syv. En literærh. Studie. Kbh. 78.
131. Centralblatt. Ltrar. osv. Hrausg. v. Fr. Zarncke. Leipz. 77, 23—52; 78, 1—21.

IV. Nationallitteratur.

133. **Andocides.**

Eriksson. J. A. De syntaxi Andocidea quæstiones. I. Prg. Norrkp. 77.

Homers Odyssee. Erkl. Schulausg. v. H. Düntzer. Hft. 3, Lief. 2. 2. Aufl. Paderbn. 76.

Lysias. Ausgewählte Reden. Für d. Schulgebrauch erkl. v. Herm. Frohberger. Kleinere Ausg. Leipz. 75.

136. **Ammianus Marcellinus.** I Overs. ved V. Ullmann. Hft. 3.—116: Kildeskr.

Horatius Flaccus. O. Oden u. Epoden. Für d. Schulgebr. erkl. v. C. W. Nauck. 9. Aufl. Leipz. 76.

— — — Satiren u. Episteln. Für d. Schulgebr. erkl. v. G. T. A. Krüger. 8. Aufl. bes. v. Gust. Krüger. Leipz. 76.

— — — Oder, 1. boken, metr. öfvesttng af C. A. Melander. Prg. Umeå 77.

Plauti. T. Macci, comoediæ. Rec. et. enarr. J. L. Ussing. Vol. 2. Havn. 78.

Quintiliani. M. Fabii, institutionis oratoriæ libri duodecim. Recens. E. Bonnell. Vol. 1—2. Lips. 61—66. — 4 *Aftryk.*

Virgilii Æneis. Fjerde sången. Metr. öfversättn. af C. J. Lindbom. Prg. Nykpng. 77.

138. Fader Evans Stambog eller nyeste Samling af danske Selskabs-, Drikke- og Commerts-Sange. Udg.

- (138) af A. P. Liunge. 2. med et Tillæg forøg. Udg. Kbh. 24. — *g. fra Fru Stroe.*
- Følkeviser. Danmarks gamle. Udg. af S. v. Grundtvig. Dl. 5, Hft. 1. Kbh. 78.
- Samling af de nyeste og udvalgteste Selskabs-, Klub- og Bordsange, saavel til at synge ved Bordet i Klubber og Selskaber som i Familie- og Vennekredse. Samlet, trykt og forlagt af B. Brunnich. (*Uden Sted og Aar.*) — *g. fra Fru Stroe.*
- Samling. Nye — af Selskabssange, udg. af S. Poulsen. Kbh. 1793. (*Titelbl. haandskrevet.*) — *g. fra Fru Stroe.*
- Selskabs-Sange med Melodier. 1—2. Med Forerindr. af N. Schiørring. Kbh. Gyldendal og Proft. 1785. — (*1 Bnd.*) — *g. fra Fru Stroe.*
- Visebog indehold. udv. danske Selskabssange med Tillæg af nogle svenske og tydske. Kbh. Andr. Seidelin. 14. (*Flere Blade mangle.*) — *g. fra Fru Stroe.*
139. **Andersen. H. C.** Mit Livs Eventyr. Fortsættelse (1855—67) udg. af Jonas Collin. Kbh. 77.
- Døde-Dands — se Prahl.
- Friis. Jørgen.** Udvalg af poetiske Skrifter. *Uden Trykkested og Aar.* — *Indb. med Sorterups Nye Heltesange.*
- Jacobsen. J. P.** Fru Marie Grubbe. Interieurer fra det syttende Aarhundrede. Kbh. 76.
- Kaalund. H. V.** Fulvia. Lyrisk Drama. Kbh. 75, (**Prahl. Niels.**) Det menneskelige Livs Flugt, Eller Døde-Dands, Hvorudi ved tydelige Forestillinger og Underviisnings-Vers viises, hvorledes at Døden, uden Persons Anseelse, dandser af med enhver,

- (139) endog ofte uformodentlig, fra Verden til Ævigheden, Afbildet ved lærerige Stykker og Samtaler mellem Døden og Personerne. Forlagt og besørget til sine Landsmænds Nytte og Fornøelse af Thomas Larsen Bugge. Kbh. 1762. — *g. fra Discipel Fr. Ulrich.*
- Rosenkilde. C. N.** Efterl. Skrifter. Udg. af P. Hansen. Hft. 8—9. Kbh. 77. — *slut.*
- Sorterup. Jørgen.** Ny Heltesange om Konning Frederik den Fjerdes lykkelige Sejervindinger 1715. *Med en Tilgift: Jørgen Sorterup af Grundtvig. — Uden Trykkested og Aar.*
- —. Ære Digt over Kng. Friderich den fierdis Seyervindinger, i Særdelighed den sidste erholdet i Norge Aar 1718, d. 11. December, med Forord af Martin Arnesen. Prg. Frdrkshld. 76.
- Stub. Ambrosius.** Saml. Digte. 3. Udg. ved Fr. Barfod. Kbh. 52. — *g. fra Fru Stroe, hvis afd. Mand har tilføjet en Del Melodier.*
- Tode. Joh. Cl.** Viser og Selskabssange, især for blandede Selskaber. Kbh. 1798. — *g. fra Fru Stroe.*
- Tønsberg. Otto.** Muntre og alvorlige Tanker i Vers og Prosa. Bnd. 1. Kbh. 1805. — *g. fra Fru Stroe.*
144. **Bjærnsen. Bjørnst.** Kongen. Kbh. 77.
- — Magnhild. En Fortælling. Kbh. 77. — *Indb. med foranstaaende.*
- Ibsen. Hnr.** Samfundets Støtter. Skuespil. Kbh. 77.
146. **B(rinchmann). A.** Fanesang. Hilsen til Naboskolerne. Prg. Molde 76.
- B(rinchmann). C(hristopher) B(ernhoft).** Disci-

- (146) plenes Tak til Damerne (*for en Fane*). Prg. Molde 76.
- Larsen. L.** Prolog til en Aftenunderholdning paa Skolen. Prg. Krstnsund. 76.
- Skjoldborg. J.** Sang til Fursetmødet (*Æxercerøvelser*). Prg. Krstnsund. 76.
- Søholt. J. A.** Sang til Skolefesten efter Aarsexamen. Prg. Krstnsund 76.
147. Fornkvæði. Íslenzk, ved Sv. Grundtvig og Jón Sigurdsson. Hft. 1—3. Kbh. 54—59. — (*Ufuldendt; uden Titl.*) — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- Kvæder. Færøiske, sml. og besørg. ved V. U. Hammerschaimb. Hft. 2. Kbh. 55. — (*Indb. med Sjørðar kvæði.*) — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- Kvæði. Sjørðar, sml. og besørg. ved V. U. Hammerschaimb. Kbh. 51. — (*Indb. med Færøiske Kvæder.*) — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- Saga. Bandamanna, udg. ved H. Friðriksson. Kbh. 50. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- . Bjarnar Hitdoelakappa, besørg. og ovsr. af H. Friðriksson. Kbh. 47. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- . Fóstbroeðra, udg. af Knr. Gislason. Hft. 1. Kbh. 52. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- . Hervarar ok Heiðreks konungs, besørg. af N. M. Petersen, ovsr. af G. Thorarensen. Kbh. 47. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- Sagan af Helga ok Grími Droplaugarsonum, besørg. og ledsaget med en Anal. og Ordsml. af Knr. Gislason. Kbh. 47. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
- — Hrafneli Freysgoða, 2. Udg. besørg. ved

- (147) K. Gislason og ovrs. af N. L. Westergaard. Kbh. 47. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
 — — Þórði hreðu, besørg. og ovrs. af H. Fridriksson. Kbh. 48. — *g. fra Depl. P. Schmidt.*
 Saga. Vápnfirðinga, þáttur af Þorsteini hvíta, þáttur af Þorsteini stangarhögg, Brandkrossa þáttur, besørg. og ovrs. af G. Thorðarson. Kbh. 48.
 — *g. fra Depl. P. Schmidt.*
 Sögur. Tvær, af Gísla Súrssyni, udg. ved K. Gislason med en Forkl. ov. Qvadene af S. Egilsson. Kbh. 49. — *g. fra Depl. P. Schmidt.*
149. **Bellmann. C. M.** Valda skrifter. (Udg. af P. A. Sondén.) Dl. 1—6. Stockh. 35—36. (*Tilbl. mangler i Dl. 3, 5 og 6*). — *g. fra Fru Stroe.*
- Runeberg.** Drei Lieder aus «Fänrik Ståls Sägner» ins Deutsche übrs. v. G. Borgström. Prg. Karlstad 77.
154. **Bunyan. John.**
 Widholm. A. E. Grammatical notes on the language of John. Bunyan. Prg. Jönkpng. 77.
164. **Cervantes Saavedra. Mig. de.** Leben und Thaten des scharfsinnigen Edlen Don Quixote von la Mancha. Übrs. v. Ludv. Tieck. Bnd. 1—4. Berlin 10—16. — *g. fra Fru Stroe.*
166. **Klopstocks** sämmtl. Werke. Bnd. 1—12. Leipz. 23. — *g. fra Oberst Bramhelft.*

V. Sprogvidenskab (med Filologi).

174. **Blomberg. C. J.** Om kvantitet och accent i de indisk-europeiska språken. Prg. Hernösnd. 77.
188. Tidsskr. Nord., for Philol. osv. Bnd. 3, Hft. 2—3. Kbh. 77.

190. **Bruun. C. F.** Det ubetonede «der» i Dansk er altid et ubest. Adverb. Prg. Hors. 77.
191. **Lund. G. F. V.** Det ældste danske skriftsprogs ordforråd. Ordbog til de gl. dnsk. landskabslove osv. (fra omtr. 1200 til 1300). Kbh. 77.
196. **Gislason. Knr.** Oldnordisk Formlære. Hft. 1. Kbh. 58. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
197. **Thorkelsson. Jón.** Supplem. til islndsk. Ordbøger. O—Ø. Prg. Reykj. 76.
199. **Sundén. D. A.** Om ä-ljudets teckning samt om härledningen såsom hjälpmedel vid rättskrifningen. Prg. Wstrås. 77.
204. **Løkke. Jak.** Engelsk Læsebog for Begyndere. Kbh. 78. — *f.*
- Weber. T.** Praktiske Materialier til Indøvelse af det eng. Sprogs Form- og Ordfojningslære samt Tegnsætning. Kbh. 77. — *f.*
206. **Littré. E.** Dictionn. de la langue Française. Supplément. Suivi d'un dictionn. étymol. de tous les mots d'origine orientale par Marcel Devic. Paris 77.
218. **Kaper. J.** Tyske Stiløvelser for de højere Kl. Kbh. 77. — *f.*
219. **Beissel.Ch. og H. Outzen.** Tydsk Læseb. for Handelsskoler og Realklasser. Kbh. 78. — *f.*

VI. Æsthetik og Kunst. VII. Filosofi. VIII. Theologi.

230. **Kunst. Dansk, i Forhold til Udlandets Kunst, af en dansk Kunstner.** Kbh. 76. — (*Indb. med Kyhn: Dansk Kunst.*)
- Kyhn. Vilh.** Dansk Kunst og Kunststillingen paa Charlottenborg. Nogle Betragtninger. Kbh. 76.
- Meier. Fr. J.** Efterretninger om Billedhuggeren

- (230) Johannes Wiedewelt og om Kunstakademiet paa hans Tid. Et Bidrag til den danske Kunsthistorie. Kbh. 77. — *m.*
234. **Nielsen. R.** Om Samfundets Vilkaar. Sex folkelige Foredrag. Kbh. 77.
247. **Jørgensen. A. D.** Den nord. Kirkes Grundlæggelse osv. Hft. 4. Kbh. 78.
248. **Luthardt. C. E.** Apologetiske Foredrag over Kristendommen. Dl. 3. Over Kristendommens Moral. Paa Dansk ved J. Lund. Kbh. 77.
252. **Viborg Stifts Synodal-Act. 1877.** Vibrg. — *f.*
256. Sang-Bog eller de Psalmer og Sange, som indeholdes i den 1778 udkomne nye Psalmebog med deres Melodier og Noder, udg. af N. Schiørring. Kbh. 1783. — *g. fra Fru Stroe.*
257. Samlinger. Kirkehistoriske osv. Rk. 3, Bnd. 1, Hft. 4; Bnd. 2, Hft. 1. Kbh. 77.

XI. Opdragelse og Undervisning.

260. Beretning om Forhandlingerne paa det 3. nordiske Skolemøde i Kbh. d. 9., 10. og 11. Aug. 1877. Udg. paa Best.'s Vegne af Jean Pio og Chr. Brøchner-Larsen. Kbh. 77.
- Forchhammer. Joh.** Om Undervisningen gennem Øjet og Øret. Prg. Hrlufsh. 77.
- Hoffmeyer. J.** Nogle Ord om Børnenes Hjemmearbejde. Prg. Aarh. 77.
261. **Blom. H.** Om nogle Undervisningsfags Forhold til Kristendommen. Prg. Fdrkshld. 76.
- Göranson. Z.** Om skolundervisningens koncentration med særskildt afseende paa elementarlær-overken. Prg. Stockh. Gymn. 77.
- Hansen. Krarup.** Et Par Ord om Tvedelingen i

- (261) de lærde Skoler med Hensyn til Underv. i Matematik. Prg. Frdracia. 77.
 Realklasse. Om den praktiske —. Prg. Krstnsund. 76.
263. **Fasting. Grg.** Hvad bør der læres i Middelskolen om de gamle Folks Religion. Prg. Krstnia. Aars og V. 76.
Petersen. P. Bemærkninger ang. Underv. i Hist. med specielt Hensyn t. den prakt. Realkl. Prg. Krstnsund. 76.
266. **Petersen. P.** Bemærkninger ang. Underv. i Regning med specielt Hensyn t. den prakt. Realkl. Prg. Krstnsund. 76.
- 268 **Malmstrøm A. M.** Om Hebreiskan såsom skol-
 ämne. Prg. Lund Ktdrsk. 77.
Petersen. P. Bemærkninger ang. Underv. i levende Sprog med specielt Hensyn t. den prakt. Realkl. Prg. Krstnsund. 76.
269. **Dessau. D.** Stenografien som Skolefag. Foredrag ved det 3. nord. Skolemøde. Særtryk. Kbh. 77. — *f.*
270. **Andersen. F** Reseberättelse (Tyskl., Schweiz, Belgien). Prg. Halmst. 77.
Bellinder. Aug. Berättelse om en 1876 i pedagog. ändamål företagen resa i Tyskl., Schweiz och Holl. Prg. Örebro 77.
Kjerrstrøm. F. O. Reseberättelse (Tyskl.). Prg. Stockh. Nya elmntsk. 77.
Rovsing K. Fra et Besøg i de amerikanske Skoler. Kbh. 76.
Sundstén. P. J. Berättelse om en pedagog. resa til Paris 1876. Prg. Falun 77.
271. **Berg. C.** To Smaastykker om Skolernes Forbindelse. Prg. Frdrksbrg. 77.

272. *Indbydelskr. fra Undrøvsngsanst. i Danmark*: Aalborg, Aarh., Frdreia., Frdrksbrg., Hlsngør., Herlufsholm, Horsns., Kbh. (Brgrd. i Kbh., — p. Krstnsh., Hadrs. Lr., Krebs's Forbrdlsskl., St. Kongensgd., Mtrpltnsk., Unvst. Rfrm. 76, — Kngns. Fdslsd. 77, Vrmdmsvej., v. Westn.), Koldng., Nykbg., Odn., Rndrs., Reyjavk. (76), Ribe, Roskld., Rønne, Slagls., Sorø, Thistd., Viborg, Vordngbrg. — *ellers alle 77. — alle m.*
- Herlufsholm*: Skolens Bygninger og den nye Museumsbygning. Prg. 77.
- Kbh. Unv*: Forelæsn. og Øvelser, Foraar og Efteraar 77.
- — Fortgnls. ov. de Stud., der have tilendebragt Afgngsex. 77.
- — **Goos. C.** Aarb. for Kbh.'s Univ., d. polyt. Læreanst. og Kommunitet. for 1873—75. Kbh. 76. — *m.*
- — — — *samme* for 1875—76 med Fagregister for 1871—76. Kbh. 77. — *m.*
- — **Rørdam. H.** Kbh.'s Univ.'s Hist. fra 1588—1621. Dl. 3, Hft. 5—6. Kbh. 77.
- Roskilde*: Tillæg til Fortgn. over Skolens Bibl., omfattende dettes Tilvæxt til 1876. I. Prg 77.
274. *Indbydelskr. fra Undrøvsngsanst. i Norge*: Aalesund, Arendal, Bergen, Drammen, Frdrkshld., Kongsberg, Krstnia. (Aars og Voss, Gjertsen, Ktdrslk.) Krstnsund., Molde, Skien, Thrudhj., Tromsø. *alle 76. — m.*
- Drammen*: **Knutzen.** Nogle Meddelelser om Dr.'s off. Sk. fr. dn. højere Almendannelse. Prg. 76.
- Kristiania, Aars og Voss's Skole*: Undervisningsplan. Prg. 76.

- (274) *Kristiansund*: Skolens Ordning. Prg. 76.
Molde: Skolens Dimittender i Aarene 1863—75.
 Prg. 76.
275. *Indbdlsskr. fra Undræsningsanst. i Sverige*: Falun, Gefle, Göteborg h. Elmnltrhv., — Realgymn., Halmst., Hlsngbrg., Hrnösnd., Hudiksvl., Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Krstustd., Linköping, Luleå, Lund ktdrlsk., — priv. elmnltrsk., Malmø, Norkpng., Nykpng., Skara, Stockholm gymn., — nya elmnltrsk., — Wallinska flicksk., Strugnäs, Umeå, Upsl., Wnrsbrg., Wstrvk., Wstrås., Wexjö, Wisby, Örebro, Östersund — *alle* 77. — *m.*
- Örebro*: **Olsson. P.** Förteck. öfv. läroverkets mynt- och medalj.-saml. I. Prg. 77.

X. Matematik. XI. Naturvidenskab.

279. Tdsskr. f. Mathem. osv. Rkk. 4, Aarg. 1, Hft. 3—6. Aarg. 2, Hft. 1—2. Kbh. 77—78.
280. **Eliassen. A.** Af et Manuskript til en Lærebog i Arithm. Prg. Krstnia. Gjertsen 76.
290. **Gosch. C. C. A.** Udsigt ov. Danm.'s zool. Ltrtr. osv. Afdng. 3: Ltrtrfortgnls. 1597—1875. Kbh. 78. — *slut.*
- Paulsen. A. F. V.** Hist. Fremstilling af de forskl. Theorier for Galvanismen. I. Prg. Kbh. Mtrplt. 77.
291. Tdsskr. f. pplr. Frmstlgr. af Naturv. osv. Rkk. 5, Bnd. 4, Hft. 2—6. Kbh. 77. — *g. fra Adj. Feddersen.* — Bnd. 5, Hft 1—2. Kbh. 78.
292. — — Physik og Chemi osv. Aarg. 16, Hft. 2—12. Kbh. 77.

303. Archiv für Naturg., herausg. v. Troschel. Jahrg. 39, Hft. 6; 40, 5—6; 41, 5; 43, 2—4; 44, 1—2. Berlin 73—78.
305. **Lund. A. A. W.** Om Westervikstraktens Bjørnhallonarter. Prg. Wstrv. 77.
Tidsskr. Botanisk osv. Rkk. 3, Bnd. 2, Hft. 1.
Kbh. 78. — *Dermed ultraadte Skølen af Foreningen.*
306. **Bronn. H. G.** Die Klassen u. Ordnungen des Thierreichs osv. V, 23—24; VI, 2, 16—20; VI, 5, 13—17. Leipz. u. Heidelb. 77—78.
Kjærbølling. N. Skandinaviens Fugle osv. 2. Udg. v. J. Collin. Hft. 10—11. Kbh. 77. — *slut.*
Salomonsen. Carl Jul. Studier ov. Blodets Forraadnelse. Kbh. 77. — *m.*
Sørensen. S. T. Undersøgelser om Antallet af røde og hvide Blodlegemer under forsk. physiol. og pathol. Tilstande. Kbh. 76. — *m.*
Tauber. P. Tanddannelse og Tandudvikling hos Hvirveldyrene. Iagttagelser og Bemærkninger. Kbh. 76. — *m.*
307. **Panum. P. L.** Bidrag til Kundskab om Misfostrenes physiol. Betydning. Prg. Kbh.'s Univ. Kng.'s Fødselsf. 77. — *m.*
308. **Ditzel. W.** Partus præmaturus artificialis. Kbh. 76. — *m.*
Jacoby. Ed. Om Hysteromet. Kbh. 77. — *m.*
Pontoppidan. E. Om Lupus, særligt m. H. til Sygdommens Væsen og Ætiologi. Kbh. 76. — *m.*
Saxtorph. M. Sex Forelæsninger, Brudstykker af en klinisk Chirurgi for Studerende. Prg. Kbh. Univ. Rfrm. 76. — *m.*
Wanscher. Osc. Om Diphtheritis og Croup særligt.

- (308) m. H. t. Tracheotomien ved samme. Kbh. 77.
— *m.*

XII. Samfundsvidenskaber.

311. Lov. Eriks Sællandske, udg. ved P. G. Thorsen. Kbh. 52. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
— Jyske, Kong Valdemar den andens, besørg. ved N. M. Petersen. Kbh. 50. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
— Skånske, og Eskils skånske Kirkelov tilligemed Andreæ Sunonis lex Scaniae provincialis, Skånske Arvebog og det tilbageværende af Knud d. 6.'s og Valdemar d. 2.'s Lovgivning vedkomm. skånske Lov, udg. ved P. G. Thorsen. Kbh. 53. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
Lov. Valdemar den andens jyske — efter den Flensborgske Codex — tlgmd. den 1590 foranst. ny Udg. af Loven og den af Ehrenberger 1593 besørgede plattyske Overs. af samme, udg. ved P. G. Thorsen. Kbh. 53.
— Valdemars Sællandske, og Absalons Sællandske Kirkelov, udg. ved P. G. Thorsen. — Kbh. 52. — *g. fra Dspl. P. Schmidt.*
Love og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsen osv. Ny Rkk. 1875—77. Hft. 2: 1876. Kbh. 77.
— *m.*
Lovtidende osv. 1877. Kbh.
Ministerialtidende osv. 1877. Kbh.
Samling af Love og Anordninger osv. 1875—79. Hft. 2—3; til 31. Marts 1877. Kbh. 76—77. — *m.*
313. Stadsretter. De med jyske Lov beslægtede, for Slesvig, Flensborg, Aabenraa og Haderslev med Tillæg af Thord Degns Artikler og Skraaen for

- St. Knuds Gilde i Flensborg, udg. ved P. G. Thorsen. Kbh. 55.
314. Grágás. Islændernes Lovbog i Fristatens Tid, udg. og ovrs. af V. Finsen. Dl. 1—4; Text og Ovrstls. Kbh. 52—70. (2 Bnd.) — *Til Dels g. fra Dspl. P. Schmidt.*
317. **Brachel. C. W. v.** Fernere Erörterung der schleswigholsteinischen Erbfolgefrage vom staatsrechtlichen Standpunkte nebst Erörterung der Staatserbfolge in Lauenburg. Kphgn. 72. — *Forf. med et indheftet Brev fra Forf. af 20. Nvbr. 76.*
318. Tidsskrift for Havevæsen. Red. og udg. af J. A. Dybdahl. Aarg. 10—11. Kbh. 76—77. — *g. fra Udgiveren.*
319. Stenografiens Væsen og Historie (Særtryk af «Opfindelsernes Bog»). Kbh. 77. — *g. — (Indb. med 269: Dessau. Stenografien som Skolefag.)*

b. Disciplenes Bogsamling.

har i Aaret April 1877—Marts 1878 haft følgende Indtægter:	
fra 28 Mdlmr. for Halvaar. April—Sptbr. 1877.	Kr. 28,00 Ø.
— 5 — — Fjrdngaar. April—Juni 1877.	— 2,50 —
— 32 — — Hlvaar. Oktbr. 1877—Marts 1878	— 32,00 —
— Salg af 4 Fortegnelser	— 1,40 .
— fundet paa Skolens Legeplads	— 0,05 —
— Skoleballet 1878 Overskud Kr. 31,79 Øre med Fradrag af Underskud fra Skovturen 1877, Kr. 7,95 Øre	— 23,84 —

i alt Kr. 87,79 Ø.

og i samme Tidsrum udgivet

til Dækning af Gjæld fr. forr. Regnskabsaar	Kr. 11,85 Ø.
— Indkjøb af ny Bøger	— 57,10 —
— Indbinding	— 14,85 —

i alt Kr. 82,80 Ø.

saa at den d. 31. Marts 1878 havde en Beholdn. af Kr. 3,99 Ø.

Fra 8. Juni 1877, da Listen i det sidst udsendte Indbydelsesskrift sluttedes, indtil 5. Juni d. A. har Tilvæksten været følgende:

1.

Fra alle Lande osv. 1877, 3—12; 1878, 1—2. Kbh. Smaastykker (Folkelæsning). Bnd. 9, 1—5. Kbh. 77—78.

3.

Budde. L. Fra Lømmelalderen. Kbh. 77.

Carit Etlar. Folk i Nød. Kbh. 78.

Drachmann. Holger. Derovre fra Grænsen. Strejftog over det danske Termopylæ (Als—Dybbøl). I April Maaned 1877. Kbh. 77.

Ewald. H. T. Niels Brahe. Hist. Roman fra det 16. Aarh. Dl. 1—2. Kbh. 77.

Lange. Thomas. De lyse Nætter. En Fortæll. Kbh. 75.

Lie. Jonas. Thomas Ross. Fortælling. Kbh. 78.

Thoresen. M. Inden Døre. Skuespil i 3 Handlinger. Kbh. 77.

5.

Bungener. Felix. Fra Ludvig den Femtendes Tid. Ovs. af Oscar Arlaud. Dl. 1—3. Kbh. 77.

Ebers. Georg. En ægyptisk Kongedatter. Hist. Roman. Ovs. af O. Borchsenius. Dl. 1—3. Kbh. 76.

Gotthelf. Jeremias (Alb. Bitzius). Gamle Käthi. Fortælling. Paa Dansk ved A. Winkel Horn. Kbh. 78.

Jerrold. Douglas. Mrs. Caudles Gardinprædikener. 3. Udg. Kbh. 77.

Merimée. Prosper. Udvalgte Noveller. Ovs. af Kr. Ring. Kbh. 77.

c. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget ved Gaver af
 en lille Røgspove og en Hejre givne af Dspl. J. A. Hoff,
 en Dompap og en Kolibri givne af Dspl. P. D. Bruun,
 en Spette given af Dspl. Jhns. Bruun,
 nogle Stykker Lava og Pimpsten fra Vesterhavet givne
 af Hr. Sadelmager Fischer.

d. Af Undervisningsredskaber

henhørende under Inventariet er anskaffet og opklæbet
 paa Lærred

Chavannes Vægekort over Afrika (se under Bogsm. 30).

VII. Regnskabsvæsen.

I Regnskabsaaret fra 1. April 1877 til 31. Marts
 1878 har Skolen haft følgende

Indtægter.

1.	Kassebeholdning fra forrige Aar	3,930	Kr.	57	Ø.
2.	Arvefæste- og Tiende-Afgifter..	27,365	—	82	—
3.	Af Kirker og Præstekald	26	—	«	—
4.	Renter af Skolens Kapitaler . . .	5,925	—	3	—
5.	Indbetalte Kapitaler	16,703	—	44	—
6.	Skolepenge	6,338	—	«	—
7.	Fra Læsø	1,565	—	64	—
8.	Ubestemte Indtægter.	42	—	«	—
9.	Afdrag paa Laan af Lærere . . .	535	—	92	—
10.	Indeholdt i Læreres Lønninger til Livsforsikringsanstalten	1,681	—	30	—
				64,113	Kr. 72 Ø.

Derimod har Skolen i samme Tidsrum haft følgende
Udgifter.

1.	Lønninger	23,709	Kr.	27	Ø.
2.	Time-Undervisning	1,140	—	17	—
3.	Pensioner	635	—	50	—
4.	Bibliothek og videnskabeligt Apparat	540	—	«	—
5.	Bygningers Vedligeholdelse	599	—	97	—
6.	Bygningers Hovedstandsættelse	364	—	90	—
7.	Leje-Udgift	50	—	«	—
8.	Inventariets Vedligeholdelse	299	—	66	—
9.	Godtgjørelse til Lærere for Af-savn af Embedsbolig	59	—	36	—
10.	Brændsel og Belysning	1,258	—	62	—
11.	Røgskabsførelse	781	—	98	—
12.	Testamentarisk Forpligtelse	320	—	«	—
13.	Forskjellige Udgifter	1,077	—	67	—
14.	Skatter og Afgifter	1,846	—	54	—
15.	Skydeøvelser	194	—	21	—
16.	Gageforskud	500	—	«	—
17.	Til Livsforsikringsanstalten for Lærere	1,681	—	30	—
18.	Stipendiefondens Bidrag til Skolepenge	433	—	50	—
19.	Udbetalte Stipendier af Stipendiefonden	880	—	«	—
20.	Udbetalte Stipendier af Nissens Legat	1,214	—	29	—
21.	Udsatte Kapitaler	16,612	—	50	—
22.	Afgivet Overskud til den almindelige Skolefond	5,000	—	«	—
23.	Kassebeholdning d. 31. Marts 1878	4,914	—	28	—
				<hr/>	
				64,113 Kr. 72 Ø.	

Stipendiefondens Grundfond var d. 31. Marts 1878 27,281 Kr. 33 Ø., dens Oplagspenge 1682 Kr.

Nissens Legats Grundfond var d. 31. Marts 1878 26,331 Kr. 12 Ø., dets Oplagspenge 1786 Kr. 18 Ø.

VIII. Bygninger og Løsøre.

I Regnskabsaaret 1877—78 er et større Værelse i Rektorlejligheden blevet betrukket og malet, en Skorsten i en af Sidelængerne blevet omsat, en Indretning til Trapetsøvelser blevet gjort i Gymnastiksalen, Anstalt truffet i Skolestuerne til at lette Omflytningen af Væggekortene og en ny Reol skaffet til Bogsamlingssalen. I indeværende Regnskabsaar har Skolen faaet sit gamle Klaver ombyttet med et nyt.

IX. Ministerielle Meddelelser m. m.

1. Om **Religionsundervisningen** udfærdigede Ministeriet under 25. Juni f. A. følgende Skrivelse til Rektoratet:

Ved til fornøden Iagttagelse at tilstille Hr. Rektoren medfølgende Exemplar af en Anordning af 15. d. M. om en Forandring i Religionsundervisningen i de lærde Skoler, skal Ministeriet med Hensyn til dens Gjennemførelse ikke undlade at tilføje følgende:

Ministeriet skjønner ikke, at der for Tiden indenfor de 30 ugentlige Timer kan afses mere til den nævnte Undervisning end 1 Time ugentlig for hver Klasse; dog vil man intet have at erindre imod, at 5. og 6. Klasse i denne kombineres, hvor dette skjønnes stemmende med Disciplenes Tarv. Det overlades Hr. Rektoren at tage Bestemmelse om, fra hvilke Fag Tiden til den nævnte Undervisning kan afgives; og saa fremt dette ikke kan ske uden Frygt for, at et enkelt Fag skulde lide for meget derved, haves der intet at erindre imod, at Hr. Rektoren selv bestemmer, hvilke forskjellige Fag der til enhver Tid bedst kunne taale Afgivelsen af en enkelt Time for en kortere eller længere Tid, for paa denne Maade at skaffe den til Religionsundervisningen nødvendige ugentlige Time.

Den oven omtalte kongelige Anordning lyder, som følger:

Vi Christian den Niende osv. gjøre vitterligt: Vi ville allernaadigst have anordnet følgende Forandring i den ved Vor Anordning af 5. August 1871 om Undervisningen i de lærde Skoler § 2 Nr. 5 givne Bestemmelse om Religionsundervisningen: Undervisning i Religion indføres for samtlige Disciple i den lærde Skoles 2 øverste, 5. og 6., Klasser for at fuldstændiggjøre, hvad der ved Undervisningen i de lavere Klasser og ved Konfirmationsforberedelsen er tilegnet. Denne Undervisning, hvis Formaal bør være ikke Opbyggelse, men Belæring, skal gives uden Lektielæren eller Afslutning ved nogen Examen indenfor de lovbestemte ugentlige 30 Timer, med Anvendelse af den Tid dertil, som vort Ministerium for Kirke- og Undervisningsvæsenet nærmere maatte bestemme for hver af de to nævnte Klasser, og skal omfatte Læsning af udvalgte Stykker af den hellige Skrift i dansk Oversættelse, hvormed forbindes en Fremstilling af de vigtigste Begivenheder i den kristelige Kirkes Historie, hvorunder tages særligt Hensyn til Folkekirkens symbolske Bøger og deres Tilblivelse. Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

2. Om **extraordinær skriftlig Prøve ved Aarsprøven for 4. Klasse** har Ministeriet meddelt en Skrivelse af 19. Juni f. A., hvori det

paa Forespørgsel af en Skolebestyrer svarer, at der, saafremt Discipel N. N., som ved Sygdom har været forhindret fra at deltage i den skriftlige Prøve til 4. Klasses Hovedexamen, maatte blive saa rask, at han kan underkaste sig den mundtlige Prøve til den dertil ansatte Tid, Intet er til Hinder for, at han indstiller sig til den og derpaa efter Ferien eller hvis Omstændighederne tillade det allerede før. Ferien i Overensstemmelse med Reglerne i Cirkulære af 29. Avg. 1873 underkaster sig en extraordinær skriftlig Prøve.

3. Om **Sangundervisningen** udsendtes under 24 Oktober f. A. følgende Cirkulære til Direktionerne for de kongelige Skolelærerseminarier, samtlige Skoledirektioner og Rektorerne for de lærde Skoler:

Fra Kantor ved Vor Frue Kirke her i Staden Viggo Sanne har Ministeriet modtaget et Andragende om dets Anbefaling for en af ham til Brug ved Sangundervisningen — nærmest som Supplement til hans tidligere udgivne „Træfføvelser“ — udarbejdet saakaldet „Syngetavle“; og da man i Henhold til en i den Anledning fra Sanginspektør. Professor Berggreen indhentet Erklæring maa anse bemeldte Syngetavle for vel skikket til sit Øjemed, skulde man herved tjenstligst bede Vedkommendes Opmærksomhed henledet paa samme som et hensigtsmæssigt Hjælpemiddel ved den nævnte Undervisning i Seminarier og Skoler.

Det fornødne Antal Exemplarer af nærværende Cirkulære medfølger til videre behagelig Fordeling til de Vedkommende.

4. **Stipendievæsenet** vedrørende har Ministeriet meddelt en Skrivelse af 3. April d. A. til Rektor ved Odense Kathedralskole, hvorved det har udtalt,

at, da Beneficieaaret gaar fra 1. Oktober til 30. September, vil den sidste Fjerdedel af et en Discipel af 6. Klasse tilstaaet Stipendium, der kvartaliter er anvendt til delvis Dækning af Skolepengene, være at udbetale ham, uanset at han, naar Afgangsexamen afsluttes i Juni Maaned. i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 29. Maj 1876 er fritagen for at erlægge Skolepenge for Juli Maaned.

5. Om **Undervisningsinspektionen** har Ministeriet under 10. April d. A. omsendt følgende Cirkulære til Rektorer ved og Bestyrere af lærde Skoler samt Bestyrere af højere Realskoler:

Til Medlemmer af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og højere Realskoler er for Trienniet fra 1. April 1878—31. Marts 1881 udnævnt Professorerne, Dr. phil. A. Steen og Dr. phil. E. Holm samt Docent, Dr. phil. V. Thomsen, Førstnævnte tillige til at fungere som Formand.

Hvilket Ministeriet ikke skulde undlade at meddele til fornøden Underretning med Tilføjende, at Rektor for Metropolitan-skolen Prof. Birch, Rektor for Roskilde Kathedralskole Blichert og Overlærer ved Aalborg Kathedralskole Ovesen, for bemeldte Tidsrum ere tilforordnede Inspektionen for i Forening med dens øvrige Medlemmer at gjøre Forslag til Ministeriet til de skriftlige Examensopgaver.

•

Udsigt
over
Afgangs- og Aarsprøven
i
Viborg Kathedralskole 1878.

Mandagen d. 17. Juni.

8—12.	6. og 5. Kl.	<i>Udarb. i Modrsml., bekj. Stof.</i>
	4. Kl.	<i>Udarb. i Modrsml.</i>
4—8.	6. og 5. Kl.	<i>Ovstls. fra Lat. til Dansk.</i>
	4. Kl.	<i>Geometr. Udarb.</i>

Tirsdagen d. 18. Juni.

8—12.	6. og 5. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	4. Kl.	<i>Latinsk Stil.</i>
4—8.	6. og 5. Kl.	<i>Udarb. i Modrsml., fri Opg.</i>
	4. Kl.	<i>Arithmet. Udarb.</i>

Onsdagen d. 3. Juli.

8—11.	3. Kl.	<i>Latinsk og tysk Stil.</i>
	2. Kl.	<i>Dansk Stil.</i>
	1. Kl.	<i>Dansk Stil.</i>
12.	4. Kl.	Mathematik.
2—5.	3. Kl.	<i>Dansk Stil.</i>
	2. Kl.	<i>Latinsk og tysk Stil.</i>
	1. Kl.	<i>Regning.</i>
4.	6. Kl.	Naturlære.

Torsdagen d. 4. Juli.

8.	6. Kl.	Latin.
8—11.	3. Kl.	<i>Arithmet. Udarb.</i>
	2. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	1. Kl.	<i>Latinsk og tysk Stil.</i>
12.	4. Kl.	Tysk.
2—5.	4. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	3. Kl.	<i>Geometrisk Udarb.</i>
	2. Kl.	<i>Regning.</i>
4.	6. Kl.	Fransk.

Fredagen d. 5. Juli.

8.	6. Kl.	Historie.
8—11.	3. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
11.	6. Kl.	Oldnordisk.
12.	4. Kl.	Engelsk.
4.	4. Kl.	Fransk.

Lørdagen d. 6. Juli.

8—10.	2. Kl.	Geografi.
8—11.	1. Kl.	Historie.
8½.	6. Kl.	Engelsk.
10—1.	3. Kl.	Arithmetik.
11—1.	1. Kl.	stud. Afd. Latin.
12.	4. Kl.	Latin.
3—6.	3. Kl.	Geometri.
	1. Kl.	Tysk.
4.	6. Kl.	Græsk.

Mandagen d. 8. Juli.

8—9½.	3. Kl.	stud. Afd. Græsk.
	2. Kl.	Fransk.
8—11.	1. Kl.	Naturhistorie.
10—12.	3. Kl.	Fransk.
11—1.	5. Kl.	Engelsk.
	2. Kl.	Naturhistorie.

(Mandagen d. 8. Juli.)

3—5.	5. Kl.	Fransk.
	2. Kl.	Geometri.
3—6.	1. Kl.	Fransk.

Tirsdagen d. 9. Juli.

8—9½.	2. og 3. Kl.	Rlafdl. Engelsk.
8—10.	5. Kl.	Græsk.
	2. Kl.	Religion.
10—12.	3. Kl.	Tysk.
10—1.	5. Kl.	Naturlære.
	1. Kl.	Geografi.
3—5.	3. Kl.	Naturhistorie.
3—6.	5. Kl.	Latin.
	1. Kl.	Religion.

Onsdagen d. 10. Juli.

8—10.	3. Kl.	stud. Afd. Latin.
	2. Kl.	Historie.
	1. Kl.	Rlafdl. Engelsk.

Torsdagen d. 11. Juli.

8.	4. Kl.	Græsk.
8—10.	2. Kl.	Tysk.
8—11.	1. Kl.	Geometri.
10—12.	5. Kl.	Oldnordisk.
	3. Kl.	Historie.
11—1.	2. Kl.	Arithmetik.
3—6.	5. Kl.	Historie.
	3. Kl.	Geografi.
	1. Kl.	Arithmetik.

Fredagen d. 12. Juli.

8.	4. Kl.	Historie.
8—9.	3. Kl.	Rlafdl. Naturlære.
8—9½.	2. Kl.	std. Afd. Latin.

Fredagen d. 12. Juli Kl. 5 Eftm. holdes Skolens Aarsfest til Kundgjørelse af Prøvernes Udfald.

Lørdagen d. 13. Juli holdes Optagelsesprøven over de indmeldte Disciple, som ikke lejlighedsvis ere blevne prøvede i Løbet af de foregaaende Dage; Prøven begynder **Kl. 8 præcis.**

Undervisningen aabnes igjen i det ny Skoleaar **Torsdagen d. 15. August Kl. 8.**

Til at overvære de mundtlige Prøver og Aarsfesten indbydes Disciplenes Forældre og Foresatte saa vel som enhver som helst, der ellers maatte have Sind til at følge med Skolen og dens Gjerning.

Rektoratet for Viborg Kathedralskole d. 12. Juni 1878.

H. H. Lefolii.

Indhold.

1. Prøver med afsluttende Gyldighed	Sd. 1.
2. Disciplene	— 12.
3. Arbejdets Ordning	— 19.
4. Aarets Arbejde	— 23.
5. Understøttelsesmidler	— 40.
6. Samlinger	— 46.
7. Regnskabsvæsen	— 66.
8. Bygninger og Løsøre	— 68.
9. Ministerielle Meddelelser m. m.	— 68.
